

Taxa postala
plátite in num.
No. 224.716 929.

Szerkesztő
és kiadó
Herbert
Budapest

11 8

da Baron L. Pop (v.
Telefon: 9-77. El.
Havonta 110, negyed
évre 600, egészévre
földre: Havonta 1, negyedévre 3,
félre 5, egészévre 10 dollár. Hir-
detések díjszabás szerint. Az „UJ
KELET” az erdélyi és bánági
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utánnomását csak a for-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmertelen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését nem vállaljuk. Fő-
szerkesztő dr. Marton Ernő, Fele-
lős szerkesztő Jámor Ferenc,
Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernő, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Csütörtök, 1932. jún. 30.

5992. ÉV
SZIVAN 26.

XV. ÉV.
145. SZÁM

mesapatot
bajor kor
felfüggesz
nyezetésre
meg, ha-
sabb pont
lotta meg.
eres osztá-
és pánél.

hogyan Hit-
finaléval
bevéltását
esőcselékét
or főváros
ban, hogy
an fognak

mi minis:

rtása ter-
kormányra
kormány
folyamán
sze, amely-
a belpo-
tlen, hogy
amely az
a kérdésé-
Fog foglal-
azonban
és lángba

olgarhábo-

szándékai
Goebbs
a legjobb
en a beszé-
borura iz-
sták boss-
e, hogyha
ak a haja-
yan módon
yenre még
pen. Ugyan
pokrizissé
olgarhábo-
ácik sorai-
ra a kivé-
a kommu-
e.

eres vasár-
metország-

den vasár-
finaléval
Felsőszil-
i szocialis-
véres ösz-
lálós áldo-
ulyos sebe-
mnitábe és
tközések a
zött. A se-
panner ele-
összeültö-

N:
Z
ogiába
őseMBER
mint cél-
A szervek
A fiziológia
yatekosság
A fogyaté-
a szemé-
Az ideges
Gyerekkori
baj. — El-
lítás problé-
elés. — Az
nevelés. —
szichológia

tó az
lyában.

Lapkiadó Rt.
ada Baron L.
Telefón 9-77.

Valamivel talán értelmesebben...

A Vaida-kormány első pénzügyi rende-
lete nem nagyon válik alkotójának dicső-
ségére.

Egészen nevétséges ötlet azt kívánni a
magánvállalatoktól, hogy csak akkor fi-
zessék ki tisztviselőiket, ha ezek adó-
bizonylatot tudnak felmutatni.

Nemcsak nevétséges, de egyszerűen
képtelen ez a követelés.

Mert nehéz feltételezni, hogy valame-
lyik vállalat felcsapjon saját alkalmazott
ja adószámlájának és addig éheztesse, amíg
ki nem fizeti az adóhátralékát.

De ugy látszik a pénzügyminisztérium
nincs is jól informálva a magánvállalatok
helyzetéről.

Mert ha informálva volna, tudnia kel-
lene, hogy a magánvállalatok nagyrésze
már régen lekopirozta az állam fizetési
rendszerét és a februári fizetéseket má-
jusban vagy júniusban látják az egy-
álta/iban nem irigyléreméltő magán-
tisztviselők.

De ha akad is olyan vállalat, mely a
mai viszonyok között még pontosan fizet,
egy kis időrendi sorrenddel még mindig
baj van.

Mert ugy gondoljuk, hogy a tisztviselő
előbb megkapja a fizetését, amiből talán
jut egy kis összeg az adóhátralék törleszté-
sére.

De előbb adót fizetni és aztán fizetést
kapni, ez enyhén szólva fizikai lehetetlen
ség.

Van az államnak éppen elég lehetősége
arra, hogy valamivel értelmesebb módon
inkasszáljon.

Tessék ugy általában, az egész kor-
mányzásban és közéletben: valamivel ér-
telmesebben...

Rien ne va plus

Macdonald mindent elkövet, hogy a
lausannei konferencia ne végződjön ered-
ménytelenül.

Tehát minden bizonnyal eredménytele-
nül fog végződni.

Eredménytelenül pedig azért, mert ahol
már csak egyetlen személy tekintélyére
van felépítve egy komoly eredmény es-
hetősége, ott valami baj, még pedig nagy
baj van.

Julius 7-én lezárul a leszerelési kon-
ferencia ülészaka és eddig az időpontig
a főbizottságnak döntenie kell a Hoover-
féle javaslatok ügyében.

Az előjelek szerint ez a konferencia is
negatívummal fog végződni. A Hoover-
javaslatok, annak ellenére, hogy a leg-
több állam mellett van, nem fognak a
valóságba átmenni.

Mi történhet ezután?

Rien ne va plus... Nincs tovább! —
szokta mondani a hazárdjátékos a rou-
lette-asztalnál, amikor az utolsó tétje is
elvészett.

Valószínű, hogy Európa mai politiku-
sainak többsége és egész kormányzati
rendszere Lausanne és Genf után ugyan-
éhez a „Nincs továbbhoz” érkezik el.

Kelet és Nyugat, Észak és Dél minden
országának nyomorgó tömegei, bizakodó
kispolgárai mint utolsó tétre tették fel
hitüket és reményüket a lausannei és
genfi konferenciákra. Türelmetlenségük-
ket, elszántságukat a két konferencia ki-
látásainak mákonyával altatták el.

S ha ez a két konferencia nem fog
eredményt hozni, ha a tőle várt radiká-
lis szankciók nem fognak új vért injek-
cióni az elbágyadt gazdasági erekbe,
akkor a tömegek máról-holnapra fognak
átcsapni a teljes reménytelenség s e re-
ménytelenség hangulatán keresztül a köz-
vetlen akciók területére.

S azok, akik Lausanneban és Genfben
még tehettek volna valamit, de nem tet-
tek: teljes mértékben fogják megérdemel-
ni a tömegek ítélletét.

Az éhséget tudniillik nem lehet filozó-
fiával még kevésbé elvont politikai kon-
ceptiókkal megszüntetni.

Már pedig azok a politikai koncepciók,
amelyeket Herriot, vagy Macdonald urak
képviselelnek, külön-külön egy-egy fran-
cia, vagy angol kottériának az érdekeit

Lengyelország nem írja alá Ro- mánia nélkül az orosz szerződést

Bucuresti-Bukarest, június 29. Azokkal a hírekkel szemben, amelyek tudni
vélnék arról, hogy a lengyelek hajlandóknak mutatkoznak az orosz megnem-
tadási egyezményt Románia nélkül is aláírni, illetékes helyen megállapít-
ják, hogy ennek ép az ellenkezője igaz és semmi sem indokolja a sajtó alárm
híreit. Zaleski teljes lojalitással védi a román álláspontot, Litvinovval foly-
tatott tárgyalásain, a lengyel-román szövetség és barátság őszinte szellemé-
ben.

Tegnap a tárgyalások teljes kilátástalanságát állapították meg a lausannei konferencián

Pesszimiztikus a hangulat Lausanneban

Lausanne, június 29. Beavatott lausan-
nei körökben a német-angol-francia hatos
konferencia lefolyásával kapcsolatban
megint valamivel pesszimistább hangu-
lat került felszínre. Ezekben a körökben
azt állítják, hogy a konferencia öt és fél
óra hosszat tartó tanácskozása során
megint csak kiderült, hogy sem a német,
sem a francia delegáció nem hajlandó en-
gedni eddigi álláspontjából. A tanácsko-
zás ily körülmények között csak arra fo-
ritkozott, hogy összefoglalja az eddigi
tárgyalások eredményét és tiszta képet
adjon a helyzetről. A legnagyobb remé-
ny az, hogy a franciák elhárították
tervebeveti ultimátumuk beérkezését.

Az amerikai leszerelési delegáció ve-
zére, Gibson nagykövet, tegnap délután
váratlanul Lausanneba érkezett és az
angolok főhadiszállásán, a Beau Rivage-
szállóban szállt meg, ahol hosszabb meg-
beszélést folytatott Macdonald miniszter-
elnökkel. A megbeszélésen, hír szerint,
szóba került az új amerikai leszerelési
terv további sorsa és az angol kormány
állásfoglalása az amerikai javaslatokkal
szemben.

Az amerikai kormány az amerikai ja-
vaslatok haladéktalan és beható megvita-
tását követeli. Ezzel szemben a lesze-
elési értekezlet vezetői körében azzal a
tervvel foglalkoznak, hogy a konferen-

VILAG TÖKRÉ Lausanne és Amerika

Írta: I. N. Keynes

A pesszimizmus uralkodik az egész
világon és lehet, hogy ebben van valame-
mi jó is. A mostani konferenciára min-
den résztvevő súlyos aggodalmakkal in-
dult el és lehet, hogy a közös aggoda-
lomban azon fognak dolgozni, hogy el-
kerüljék az összeroppanást vagy a ku-
darcot. Ez a mostani konferencia kü-
lönben is más, mint minden eddigi re-
parációs konferencia. Eddig mindig
arra törekedtek, hogy valamilyen
formulát találjanak, amellyel el tudják
titkolni az alapvető kérdésekben a vé-
leményeltéréseket, most pedig olyan
formulát keresnek, amellyel eltitkolhat-
ják az alapvető kérdésekben való meg-
egyeztést, ami sokkal könnyebb.

A konferencia sikerének legnagyobb
veszedelme az a kételkedés, mellyel Eu-
rópa az Amerika felé vezető utat te-
kinti. Ez a bizonytalanság homályos
politikai nézőpontokat teremthet és ké-
sedelmeket okozhat, pedig most gyors
és világos elhatározó lépésekre volna
szükség.

A Lausanneban tanácskozó európai
államok tulajdonképeni feladata az vol-
na, hogy a háborús adósságok rendezé-
sére mindenkit kielégítő tervet dolgoz-
zanak ki és pedig azon irány vonalon,
amelyet ők tartanak helyesnek, igazsá-
ságosnak és szükségesnek. Egy ilyen
tervbe Amerika részvételét is be kell
kalkulálni, azonban nem szabad vissza-
riadni attól, hogy az amerikaiak közvé-
leménye ugy formulázza a kérdést,
hogy az adósnak kell ajánlattal elő-
lépni, nem a hitelezőnek. Európának
tehát az a kötelessége, hogy Ameriká-
nak nyiltan és határozottan megmond-
ja, hogy a mai körülmények milyen
megoldást kívánnak és tesznek lehe-
tővé.

Mindannyian tudjuk, hogy a gazda-
sági tényeknek és egyes nemzeteknek
az igazságról alkotott véleményének is
ellentmond az, hogy háborús adósságok
címén továbbra is jelentős összegek ke-
rüljenek egyik államból a másikba. A
konferenciának éppen az a feladata,
hogy ezeket a tényeket a szerződések
érvénybenmaradásának gondolatával
összhangba hozza. A jövőre és a nem-
zetközi érintkezés jövőbeli kialakulásá-
ra igen nagy fontosságú, hogy a szer-
ződések ne lehessen félredobni és kö-
telezettségeket ne lehessen le tagadni.
A szerződések szentségének elve azon-
ban csak addig maradhat érintetlen, a
míg ezt a viszonyok megengedik. Ha a
közös megegyezésen alapuló változtatá-
sokat oktalan módon valamelyik állam
visszautasítaná, ez útna a szerződések
elvén súlyos sebet. Minden állam
amely a béke megóvása érdekében a
nemzetközi megegyezések érinthetetlen
ségét tartja fontosnak, ezen az állás-
ponton van.

Az új terv valószínűen nem jelenti
majd a háborús adósságok teljes törle-
sét, az ugyanis minden terhet Ameri-
kára hárítana át. Ha azonban a hábo-
rus adósságokat a lehetőség szerint
csökkenteni akarják, akkor az angol
kormány javaslatainak két alapvető
principium szellemében kellene elké-
szülniök.

Először Németországnak egy „elis-
merési” fizetést kellene teljesíteni, any-
nyit jelentene, hogy nagyon mérsékelt
összeget, amelyet a mai német gene-
ráció el bír, kellene jóvátétel címen
egy lehetőleg hosszúra szabott termi-
nuson belül megfizetnie. Ha ezt a me-
gegyezést olyan módon kötnék meg, ami
azt jelentené, hogy ezzel befejeződött a
német háborús adósság kérdése. Német

szolgálják, de semmiesetre sem európai népek egyetemes ügyét.

Lausanne és Genf kudarcának annak
a bebizonyított ténynek jele lesz, hogy azok
a politikusok, akik egész eddigi politiká-
jukkal közvetve és közvetlenül idézték fel
a világválságot, ugyanezt a világválságot
nem likvidálhatják.

Pár hét múlva be fog bizonyulni, hogy
nacionalisták nem egyezhetnek meg nem-
zetközi vonatkozásokban, hogy a „speciá-
lis” nemzeti érdekek füllajtárjai nem le-
hetnek tekintettel általános európai szem
pontokra.

Már pedig e szempontok nélkül a világ-
válságot megoldani nem lehet, sőt bizo-
nyos, hogy Lausanne és Genf kudarcá-
után a világ nyomora még hihetlenebb
mértéket fog ölteni, mint ma s a ka-
tasztrófa még lázasabb tempóban fog a
végkifejlés felé haladni, mint eddig.

És ebben a pillanatban Európa minden
rendű és rangú, minden nemzethez tar-
tozó szenevedői rá fognak eszmélni arra,
hogy politikusaik kipróbált önzése és te-
hetetlensége utján — nincs tovább.

Filiéres vonatok

Kevés olyan országa van Európának,
amely természeti kincsekben, természeti
szépségekben gazdagabb volna, mint Ro-
mánia.

És kevés országa van a földnek, ahol
ezek a természeti kincsek és szépségek
kiaknázatlanabban, elhanyagoltabban, is-
meretlenebbül kezeltetnének, mint ná-
lunk.

Ausztriában, Svájcban, Olaszország-

ban a turistákat, akár belföldiek, akár
külföldiek, a vasutak, az állami intézmé-
nyek a lehető legnagyobb kedvezmények-
ben részesítik, hogy ezáltal a kiránduló-
kedvet és az idegenforgalmat felfokoz-
zák.

Nálunk mindebből sehol semmi,
A gondoktól és a hivatalnokok packá-
zásaitól meggyötört városi lakosság, a
turisztika és természeti szépségek hívei
még nyáron is alig tudnak eljutni például
Erdély legszebb, legandalítóbb, legfrissi-
több tájaira, mert a vasút csak mérhe-
tlenül drága áron szállítaná el őket a
kies kirándulóhelyekre.

Más országban egy több napos kirán-
dulás nem kerül annyiba, mint nálunk a
vasúti menetjegy ára.

Csak örvendhetünk tehát annak, hogy
a CFR igazgatósága végre felébredt téli
álmából és elhatározta az ugynevezett fil-
lérés vonatok beállítását, amely a ki-
rándulókat olcsó pénzen szállítja — egy-
előre Bukarestből a Fekete tengerhez.

Reméljük azonban, hogy ezt a hibát
rövidesen korrigálni fogja a CFR igazga-
tósága. Korrigálni fogja nemcsak új fil-
lérés vonatok beállításával, hanem azzal
is, hogy a CFR forgalmának fellendítése
érdekében minden vonalon a mai viszo-
nyokhoz mérten fogja leszállítani a vitel-
díjakat. Erre annál is inkább szüksége
van a meggyötört városi lakoságnak,
mert idegei megkívánják a természet
nyári szépségeinek megnyugtató harmó-
niáját és miután amugyis — levegőből él,
legalább olcsón juthasson friss, ózondus,
éltető levegőhöz.

Ha már kenyérhez ugy sem juthat...

ország megnyugodna és szívesen fizetne. Másrészt Angliának valamivel többet kellene fizetnie Amerika számára, mint amennyit maga Anglia kap.

Ennek a megegyezésnek a sorsa természetesen Amerikától függ, mert annak hozzájárulása nélkül nem lehet a háborús adósságok kérdését rendezni. A lausannei konferenciát míhelyt ott megegyezésre jutnak, éppen ezért átkelene telepíteni Washingtonba, hogy Hoover elnök, a demokrata és republikánus pártok vezéreinek bevonásával rögtön dönthessen a terv elfogadására, vagy az esetleges változtatások kérdésében.

Reméljük, hogy Amerika minden pártja összefog, hogy ezt a nemzetközi problémát minél gyorsabban és minél igazságosabban lehessen megoldani. Amerika az elnökválasztás előtt áll, de ez nem befolyásolhatja ilyen világhírű kérdésben az amerikai pártokat és az amerikai elnökválasztás miatt nem szabad ennek a fontos kérdésnek az elintézését elodáznia.

Akárhogy is történik a döntés, mindenképpen szükséges, hogy Amerika határozottan cselekedjék. Az is lehetséges, hogy Hoover tagadó választ ad és minden tárgyalást visszautasít. Még ez a határozott negáció is hozzájárulna a helyzet tisztázásához. De az sem kétséges, hogy az amerikai politikusok visszariadnának egy ilyen kiszámíthatatlan következményű negatív állásponttól. Óriási felelősséget vállalnának magukra az egész világ előtt. Az is lehet, hogy az amerikai politikusok kitérő választ adnának, mert az Amerikából most érkező tanácsok erre engednek következtetni. De az amerikai közvélemény, ha Európa figyelmezteti arra, hogy eddig hibásan gondolkozott, be fogja látni a hibát és segíteni fog Európán, amely Amerika nélkül nem képes bajából kiverni.

Az Uj Kelet könyvosztályának könyv-ujdonságai

Aisberg: Most már értem a rádiót. Múltaságos bevezetés a rádiótechnikába. 245 ábrával és képpel 78 lej. Balla Borisz: Niczky növendék 135 lej. Dreiser: Amerikai tragédia. A pénz és szerelem-sóvár amerikai fiatalság tragédiája. 3 kötet 234 lej. Oswald Spengler: Gép és ember. Egy új életfilozófia gondolatai 72 lej. Vass Adolf: Szabadalmi törvény 50 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában utánvétellel vagy az összeg és portóköltség előzetes beküldése mellett (postabélyegben is.)

A ma egyik legfontosabb kérdése ad választ

Az Ifjúság nemi problémái

Dr. Tóti Béla most megjelent könyve

Főbb fejezetei: A természetéről természetest. A boldogság nehéz útja. Amikor a gyermekből ember lesz. Kétféle érettség. A hazug kísértet. A megérkezett szerelem. Mit kell tenni? A kétféle felelősség. Újra szerelem. Pszichoanalízis és szerelem. Freud és Marx. A szerelem szabadsága. Egyneveltség és többneveltség. Itél a társadalom. Szűz-e vagy ártatlan? Kit válasszunk? A lelkiismeret házassága. Hideg-e a nő? A „kényes kérdés“.

Mindkét nemhez tartozó serdülő ifjakon kívül a szülők és pedagógusok is okvetlen olvassák el ezt a tartalomhoz méltó külső köntösben megjelent könyvet.

UJ KELET könyvosztálya OLUVJ

Kérem részemre postafordultával megküzdeni: Dr. Tóti Béla: Az Ifjúság nemi problémái könyvet, portómentesen, 85 lej utánvétellel.

név

pontos cím

Select Mozgó

Mai kezdettel mutatja be a Metro-Goldwyn világhírű filmgyár egyik legértékesebb drámáját:

AZ IDEGEN ANYA (A prostituált gyermeke)

Lorna Moon „Sötét csillag“ c. regénye nyomán, főszerepekben: MARIE DRESSLER (Amerika legnagyobb tragikája), WALLACE BERRY, DOROTHY JORDAN
Műsoron kívül hangos híradó. Monopol Metro-Goldwyn

Julius hó folyamán elvi döntés várható a leszerelési konferencián a Hoover-javaslatok ügyében

Genf, június 29. A leszerelési világtörvénykezlet főbizottsága legközelebbi plenáris ülését július 7-én tartja, amelyen a Hoover leszerelési javaslatokat vitatják meg. Julius folyamán elvi döntés várható a javaslatok tekintetében. Ennek bekövetkezése után a konferenciát július 22 és 25 közötti időpontban októberig elnapolják.

A szocialista párt nem azonosítja magát azokkal, akik a választási atrocitások ellen tiltakoznak

Bucuresti-Bukarest, június 29. A szocialista párt kommunikét tett közzé, amely szerint a párt nem szolidaris azokkal, akik folytonosan panaszokat emelnek és táviratokat küldenek a királyhoz és kormányelnökhöz. A szocialista párt nem kíván Averescuék és a liberálisok eszköze lenni a választási

panasziroda működtetésénél és majd megvédi saját választóit.

Az egyes panaszokat a párt központjának kell előbb tudomásul hozni és nem folyton táviratilag tiltakozni, a pártközpont majd közli azokat az illetékes fórumokkal.

Münchenben a közeljövőre semmiféle politikai változást nem várnak

Berlin, június 30. Münchenben a közeljövőre semmiféle politikai változást nem várnak. Bajorországnak és a birodalomnak most sokkal súlyosabb más természetű gondjaik vannak, mint az alkotmány megváltoztatása. A bajor monarchista körök is belátták, hogy e pillanatban nem volna helyes a királykérdés felvetése.

Samarjay Máv elnökgazgató visszaadta Bukarestben Jonescu budapesti látogatását

Bucuresti-Bukarest, június 29. Samarjay Lajos, MÁV elnökgazgató Bogsch Alajos főfelügyelő kíséretében ma Bukarestbe érkezett, hogy visszaadja Jonescu tábornok, CFR vezérigazgató tavaszi látogatását. A pályaudvaron Jonescuval az élen a CFR főbb

tisztviselői várták a vendégeket, akiknek a tiszteletére a CFR-nél ünnepélyes fogadás volt.

A két vezérigazgató között holnap tárgyalások is lesznek néhány közös vasuti problémát illetőleg.

Kulturháború tört ki Lettországon

A közoktatásügyi miniszter alkotmányellenes rendeletekkel fosztja meg a kisebbségeket kulturájuktól

Riga, június 29. Lettországon ismét felújultak a kisebbségek és a kormány között már véglegesen elintéztnek hitt harcok. A közoktatásügyi miniszter, Keninsch újabb olyan rendeleteket bocsátott ki, amelyek a kisebbségek iskolautonómiáival egyáltalában össze nem egyeztethetők. Az autonómia szerint ugyanis a lettlandi kisebbségek teljesen függetlenül kezelhetik iskoláikat, felügyelhetnek felettük és fejleszthetik azokat. Az új rendelet azonban lett inspektorokat jelölt ki a kisebbségi iskolák fölé és ezzel lehetetlenné tették az iskoláknak kisebbségi részről való ellenőrzését. Egy másik rendelet továbbmenően ugy intézkedik, hogy a kisebbségek tanügyi ható-

ságai nem állapíthatják meg iskoláik tantervét, úgy, hogy hatáskörük semmivé törpült össze. A harmadik rendelet lett nyelvű vizsgát követel.

Ennél is súlyosabb követelést támaszt a rendelet a német közép- és ipariskolákkal szemben. Ezeket az iskolákat ugyanis eddig nemcsak német gyermekek és ifjak látogatták, hanem finnlandiak, svédek, norvégok, dánok, hollandok, akik vagy naturalizáltak magukat, vagy mint idegen állampolgárok éltek Lettlandban. A rendelet megjelenése óta ezek a nemzetiségük nem vehetők fel a német iskolákba. Súlyosan érinti a zsidókat is a rendelet, minthogy számos zsidó család német kulturában akarta felneveltetni gyer-

mekét. Nagyon sérelmesek a rendeletek azért is, mert kiadásuk előtt a miniszter nem kérte ki az érdekeltektől kisebbségek képviselőinek a tanácsát.

A parlamentben a lett képviselők közül is többen az alkotmányellenes rendeletek miatt a legélesebben állást foglaltak Keninsch miniszter ellen.

Le a szmokinggal!

Középkori kinzöcsközönek nevezí Paul Boncour francia író a régi estéigi viseletet

Párizs, június 30. Érdekes röpirat érkezett több ezer európai közéleti nagyság címére a napokban. Paul Boncour, a világhírű francia író szólítja fel formális hadüzenetre a címzetteket a férfiak estélyi öltözete: a frakk és szmoking ellen, amelyeket némi tagadhatatlan tultással „estélyi viseletnek csufolt középkori kinzöcsközönek“ nevez. Paul Boncour komolyan, tárgyilagosan és minden üzletieségtől mentesen ostromolja a férfiak konzervatívizmusát:

— Szeretném tudni — írja többek között — mit szólnának a kényelmet és higiénit hirdető mai sportladyk, ha a divat ma is vállfűzőkbe és lehetetlen krinolinokba szorítaná testüket. Pedig a frakk és a szmoking még a régi divatinkvizíciók hírhedt váll- és derekfűzőinél is sokkal jobban igénybe veszi a testet. Egyébként Boncour is elismeri, hogy szemre, valóban tetszősek a bál teremben pompázó női toalettek között feketéllő uniformis férfiföltönyök, dekoratív és jólesően ellensúlyozzák a női ruhák szín- és szabásbeli sokféleségét. Ennek ellenében azonban számtalan ok szól a szmoking ellen is. Elsősorban az, hogy kényelmetlen. Nemcsak a felöltése, hanem a visele is.

— Kemény ingmell — véli Boncour — nem elég puha ahhoz, hogy lélegzeni és mozogni lehessen benne, viszont nem elég kemény, hogy állandóan arra ne keljen vigyázni, hogy elázik és összetörök. Mert ilyen derangiert állapotban azután egyáltalán nem tetszős és nem is gusztoos a szmoking vagy frakk. Pedig a bál éjszakák vége mindig az, hogy az ingmell összetörök.

Az író, aki egyébként egyike a francia főváros legjobban öltözködő embereinek, rámutat a pszichológiai vonatkozásokra is. Szerinte a feszes estélyi öltözetben minden ember levetkezi eredeti lényét és modorossá válik. Viseledése is olyan feszes és ünnepélyes lesz, mint az ingmell, amely egyébként akadályozza megszokott gesztusaiban és szabad mozgásában.

Végül a teendőkre tér ki Boncour és felveti a nagyon észszerű kérdést, miért kell uniformizálni a férfiföltözetet és főleg miért kell olyan göresösen ragaszkodni mindenhez, ami impraktikus és kényelmetlen.

— Ebben az egy dologban — írja — végül mégis csak a sokszor lenézett és kigunyolt női divattól kell venni a példát, mert a nő sokkal több eredetiséget egyéniséget, higiénit és kényelmet visz öltözködésébe, mint a férfi.

— A finn olimpiai expedíció elindult Losangelesbe. Helsinkiből, jelentik: A huszonhárom emberből álló finn olimpiai expedíció Nurmival és Lehtinennel utrakelt Losangelesbe.

Aut. Orth. Isr. Kultusgemeinde Timisoara — Josefstadt

קאנקורו
דיא אויט ארטה איוו קולטוסגעמיינדע אין טיישארא יאנעשטאדט זוכט פיר ריה אליל בעל איינע שוחס ובודק ופסקער, דער איין ירא שמים מרים איזט אונד פאן גדולים צדיקים דומנו התרת הוראה אונד קבלות בעוונת מיהל אונד בעל תפלה בעפארצוגט געהאלט לויט איבעראיינ-קאמפנין נור בערופענע ערהאלטען ריינעשפענען פאמיליען פאמיליען מיט אונגעב דעס אלטערס סטאנדעס אונד ביהעריגען ווירקענס זינד ביז דער תמו אן דאס פראוידיום אביגער געמיינדע צו ריכטען

A zsidó művész

Leng
az e
tetik
ról

A nemzeti s

Varsó, június 29. Melet, hogy a porosz tartónak időleges többséva törvényjavaslatot f1914 augusztus 1 ótaleti zsidók vagyonána. Ezzel kapcsolatosan ahoz közelálló körök a kizatot tették közzé:

A lengyel foglaltsa

— A keleti származnok kisajátításáról szoporosz tartományi gyelfogadása unikum ahozásban, amire még precedens. A lengyelalkoznia kell ezzel a főképen lengyel álladokat érint közvetve

Ha életbeléptetik a nak értelmében meggyel állampolgárok gait, úgy a lengyel le fogja vonni a vciak

A lengyel kormány nem fog hozzájárulni metországban más esüljenek a lengyel i mint a többi államot él polgárai. Nem Németségában élő ben speciálisan hátr léptessenek életbe.

Az oszvény u ni a zs

Ismeretes, hogy jnali órákban hajszol javaslatukat a poromikor is a centrumi képviselők már nemtományi gyűlésen. M amint megirtuk, kitörvénynek nem leh tőséget tulajdonit azonban nyomban ha a nemzeti szocia többségre sikerül t és így befolyásuka ebben az esetben i kérdés, vajjon kednak olyan törvénye amelyek Németer konfliktusba fogják A németségái is átragadt Auszri

Bécs, június 29. tományi gyűlésen ták törvényjavasl az 1914 júliusától ságok reviziójára adott állampolgárs leg való megsemm lag. A javaslatot a gyalás alá veszi a Az indítvány mind rint megbukik, m raták és a kereszté lene fognak szavaz

A zs ritás

Berlin, június 2 elközbzásának törv idejüleg a nációk el tartományi gyülé vaslatukat is, am művészeket az álla zel kapcsolatosan tag Mergen“ éles

Féláron! Elsőranguan fest, tisztit ruhákat CZINK, Cluj

A zsidó művészek tragédiája Németországban

Lengyelország már előre fenyeget arra az esetre, hogyha a németek életbeléptetik a keleti zsidó vagyonok elkobzásáról szóló törvényt

Az osztrák nemzeti szocialisták törvényjavaslatban kéri az 1914 óta kiadott zsidó állampolgárságok visszavonását

A nemzeti szocialisták a berlini ügyvédi kamara ellen

Varsó, június 29. Megírta az Uj Kelet, hogy a porosz tartományi gyűlésen a náci időleges többségüket kihasználva törvényjavaslatot fogadtattak el az 1914 augusztus 1 óta bevándorolt keleti zsidók vagyonának elkobzásáról. Ezzel kapcsolatosan a lengyel kormányhoz közelálló körök a következő nyilatkozatot tették közzé:

A lengyel kormány állásfoglalása

A keleti származású zsidó vagyonok kisajátításáról szóló törvénynek a porosz tartományi gyűlés által történt elfogadása unikum a modern törvényhozásban, amire még eddig nem volt precedens. A lengyel kormány foglalkoznia kell ezzel a törvénnyel, amely főképpen lengyel állampolgárságú zsidókat érint közvetve vagy közvetlenül.

Ha életbeléptetik a törvényt és annak értelmében megsértik a lengyel állampolgárok érdekeit és jogait, úgy a lengyel kormány ebből le fogja vonni a végső következtetéseket.

A lengyel kormány semmi szín alatt nem fog hozzájárulni ahhoz, hogy Németországban más elbánásban részesüljenek a lengyel illetőségű egyének, mint a többi államok Németországban élő polgárai. Nem fogja tűrni, hogy Németországban élő polgáraival szemben speciálisan hátrányos törvényeket léptessenek életbe.

Az osztrák náci is törvény útján akarják kiűzni a zsidókat

Ismeretes, hogy június 25-én, a hajnali órákban hajszolták törvénybe emelését a poroszországi náci, a mikor is a centrumpárti és a baloldali képviselők már nem voltak jelen a tartományi gyűlésen. Mértékadó körökben amint megírtuk, kijelentették, hogy a törvénynek nem lehet praktikus jelentőséget tulajdonítani. Ez a helyzet azonban nyomban megváltozik akkor, ha a nemzeti szocialistáknak tényleges többségre sikerül majd szert tenniük és így befolyásukat felfokozniok. De ebben az esetben is nyitva marad a kérdés, vajjon kedvük lesz-e a náci-nak olyan törvényeket életbeléptetniük, amelyek Németországot nemzetközi konfliktusba fogják sodorni.

A németországi példa azonban már is átragadt Ausztriára.

Bécs, június 29. Az alsóausztriai tartományi gyűlésen a nemzeti szocialisták törvényjavaslatot terjesztettek be az 1914 júliusától kiadott állampolgárságok revíziójára és a zsidók részére adott állampolgárságoknak visszamenőleg való megsemmisítésére vonatkozólag. A javaslatot a közeli napokban tárgyalás alá veszi a tartományi gyűlés. Az indítvány minden valószínűség szerint megbukik, miután a szociáldemokraták és a keresztény szocialisták is ellenfelekné válnak.

A zsidó művészek kizsárolása a német szinpadról

Berlin, június 29. A zsidó vagyonok elkobzásának törvénybeiktatásával egy idejűleg a náci elfogadtatták a porosz tartományi gyűléssel azon törvényjavaslatukat is, amely kiltítja a zsidó művészeket az állami szinpadokról. Ezzel kapcsolatosan a berlini „Der Montag Morgen“ éles támadást intéz a po-

rosz állami színház főintendánsa, von Tietjen ellen, aki már is bevezette a náci-érát az állami színházba és csak ugyan „zsidómentessé“ tette azt. A lap kifejtji, hogy a politikusok nyilatkozataival ellentétben a porosz tartományi gyűlés által elfogadott törvényjavaslat a zsidó művészek kizsárolását illetően, nem egészen teoretikus természetű, mint a hogy az első pillanatban tűnt az illetékes körök előtt. Tietjen főintendáns ugyanis már jóelőre végrehajtotta a náci zsidómentesítési alapelvét. A főintendáns, aki már több áramlatnak állott a szolgálatában, jó szimatjával megérezte a náci előretö-

rését és már jóelőre hozzálatott a zsidó művészek kiűldözéséhez. A színházi üzemből ugyanis Eleonora von Mendelsohn — akit Werner Krausz háttározott kívánságára kellett alkalmazni — és a már leépítésben lévő Leopold Jessner rendezőn kívül nincs is már zsidó művész, vagy más alkalmazott.

A berlini náci az ügyvédi kamarák ellen

Berlin, június 29. A náci terrorjának legújabb eseménye az a kampány, amelyet most a berlini ügyvédi kamara ellen indítottak meg. Dr. Freisler ügyvéd-képviselő ellen ugyanis súlyos

ügyvédi eljárás van folyamatban az ügyvédi kamaránál és Kube nemzeti szocialista képviselő ezzel kapcsolatosan a következő nyilatkozatot tette a tartományi gyűlésen pártja nevében:

„Az ügyvédi kamarákban főleg zsi dófiúk foglalnak helyet.

A nemzeti szocialisták semmi szín alatt nem hajlandók elismerni ezen gyerköcök ama jogát, hogy törvényt üljenek és ítélkezzenek egy nemzeti szocialista ügyvéd fölött is.“ Az ügyvédi kamara tárgyalás alá vette Kube kijelentését és rövidesen megteszi ebben az ügyben a szükséges lépéseket. Ezt a nyilatkozatot ugyanis nem tekintik üres frázisnak, hanem céltudatos állásfoglalásnak, amely a szabadfoglakozásoknak Hitler alatti perspektíváit mutatja meg.

Egyébként Kube deklarációjával szemben megállapították, hogy a kas-seli ügyvédi kamarának, amely Freisler elítélte, mindössze két zsidó tagja van. A náci így szeretnék tisztára mosni Freisler elvtársukat, akit a fegyelmi eljárás erkölcsi hullává tehet.

A dolog annál nagyobb feltűnést keltett, miután ez az első eset, amikor a pártpolitika szóhoz jutott az ügyvédi kamara életében. A berlini ügyvédi kamara 3200 tagja közül mindössze nemzeti szocialista és így biztosra veszik, hogy a kamara teljes súlyával fog fellépni a náci kísérlete ellen.

Barladban nyolc emberáldozata van az árvíznek

A megyében 35 hid ment tönkre, a városban 500 ház omlott össze és 1500 ház áll víz alatt

Galacban nyolc gyermek fulladt vízbe

Bucuresti-Bukarest, június 29. Barladban tegnap újból esett az eső és a víz veszedelmesen emelkedett, ami nagy pánikot idézett elő a polgárság köreiben. A barladi házak háromnegyed részét beomlás fenyegeti. A városban eddig 5 felmért és 3 gyermek esett áldozatul az árvíz katasztrófának. A megyében is több emberáldozatról tudnak. Egy Grigoriu nevű vasutas felesége, akinek gyermekét elsodorta a víz, öngyilkosságot követett

el. Eddig 5000 hektár terület van e vidéken víz alatt. 24 község egész határa. A víz itt 35 hidat vitt el. A vasuti vonalak nagyrészt hasznavehetetlenek. Iasi-ban csónakokkal közlekednek. 10.000 az árvíz károsultak száma, akiknek nincs hova lehajítani fejüket. A közlekedés teljesen lehetetlen, a zajló vízben sok hulladék a tenger felé. A megyében 32 hid ment tönkre. A városban eddig 500 ház omlott össze 1500 víz alatt áll. Tecuci-ot

is víz lepte el. A Stefan-börgyárban az összes gépek elromlottak. Árvízet jelentenek Bacauból és Galacból is. Itt 8 gyermek fulladt a vízbe. A nyomor és gyász leírhatatlan.

Podul Illoaejben a lakók két napja a padláson vesztegelnek és étlen-szomjan várják a segítséget. Roman megyében Sagna állomás víz alatt áll. Itt a Szeret folyó emelkedett 6 méter magasságra. Több hidat itt is elvitt az ár.

Fildermann szenzációs paktumot kötött a szilvatermelőkkel

A paktumban benne vannak a Sfatul Negustoresc, a szálloda tulajdonosok, kávéházak és a gyógy-szereszek is, ezek azonban tudni sem akarnak az önálló listáról

Bucuresti-Bukarest, június 29. A romániai politikai életnek mára váratlan szenzációja lett. Fildermann dr., illetőleg az Uniunea Evreilor Romani választási kartell kötött a romániai szilvatermelőkkel. Hogy miért éppen a szilvatermelőkkel, azt egyelőre sűrű homály fedi, hiszen az Uniunea, amelyet előbb a kormány utasított vissza, majd keresztülézt a Zsidó Párt tisztességesen felajánlott jobbján, ugyanilyen címen a biciklistákkal is kartell köthetett volna. Hogy mégis a szilvatermelőket választotta az Uniunea, annak a magyarázata csak az lehet, hogy a szilvatermelők elnöke, Seltea kapitány közismert an tiszemita, aki előbb Cuzával paktált, majd miután az a paktum meghiusult, belépett abba az ugynevezett gazdasági blokkba, amelyhez most Fildermann is csatlakozott.

Ez az ugynevezett gazdasági blokk, amely állítólag önálló listával vesz részt a választásokon és amelynek jele nyilván megtevesztés céjából veszedelmesen hasonlít a nemzeti parasztpárt jeléhez, 9 alakulatból áll, amelyre csattanóul az Uniunea csatlakozott tizediknek. A kilenc gazdasági alakulat névsorát itt adjuk:

1. Sfatul Negustoresc.
2. A szilvatermelők országos szövetsége.
3. Federatia Economica.
4. Kereskedelmi alkalmazottak országos szövetsége.
5. Románia kisiparosok szövetsége.

6. Gyógyszerész szövetség.
7. Erdélyi kiskereskedők szövetsége.
8. Vendéglősök, szállodatulajdonosok és italmérők erdélyi szövetsége.
9. Brailai gazdák szövetsége és
10. Uniunea Evreilor Romani.
Egészen szép volna ez a szövetség, csak hogy az erdélyi Sfatul Negustoresc-ek kijelentették, hogy az ő nevüket akarják ellenére vették fel a listára és nekik egyáltalában nincsen szándékuk ezzel a listával szavazni. A Federatia Economicanak a vezetőikkel együtt összesen három tagja van, a kereskedelmi alkalmazottak országos szövetsége, elhatározta, hogy a szociáldemokratákkal szavaz,

a romániai kisiparosok nemzetiségük és gazdasági helyzetük szerint szavaznak, a gyógyszereszek ahányan vannak, anynyi pártba vannak beiratkozva, erdélyi kisiparosok szövetsége nem is létezik, az erdélyi kávéházak és italmérők titkára, Szirmai Károly, pedig kijelentette, hogy ők ezt az ugynevezett gazdasági listát már régen visszautasították.

Maradt tehát a kartellben Fildermann a szilvatermelőkkel. Illetőleg, hogy pontotok legyünk, a brailai gazdákkal is... Ezért mindenképpen „szenzáció“ az a paktum, amit az Uniunea elnöke kötött a választásokra.

Jelentékenyen leszállította a strandjegyek árát a kolozsvári városi tanács

Ezzel szemben az összes kedvezményeket megszüntették

Cluj-Kolozsvár, június 29. A kolozsvári strandfürdő a bekövetkezett napos időben megkezdte működését és szerdán és kedden már nagy tömeg ember lepte el a strandfürdőt. A közönség tájékoztatására a strand igazgatósága közli, hogy nagyobb mennyiségű strandjegy vásárlása esetén jelentékeny kedvezményben van része a közönségnek. A strand igazgatósága tíz és huszlapos jegyekből álló blokkokat készített. A tíz

jegy tartalmazó blokk ára 90 lej. a 20 jegyet tartalmazóé 140 lej.

Ilyen módon a közönség jelentékeny kedvezményhez jut, mert tíz jegy vételkor 9 lejbe, husz jegy vételkor csak 7 lejbe kerül egy strandjegy. Ennek árnyában a strand vezetősége az összes kedvezményeket megszüntette és bevonta a kibocsátott szabadjegyek nagyrésztét, amelyeket az előző városi tanács illetékeltéknek adott ki.

Palesztinai utinapló

VIII.

Talpioth. A gyermekgondozás. A jemenita művészet. Az egyetem

A kolozsvári WIZO-bazár miatt egy kis késedelmet szenvedett utinaplóm folytatása, Jeruzsálemben vagyunk.

Egy egész délelőttöt vett igénybe a WIZO és a Histadruth Hanasim intézményének látogatása, Jeruzsálemben a Nőegylet (Histadruth Hanasim) és a Wizo között tartják el a gyermek- és növendék-intézményeket, azoknak kivételével, melyeknek mecénásai vannak.

Régi és új nevelés

A régi nőegyleti szisztéma uralkodik a régi gyermekvédelmi intézményekben, ahol a gyermeket hálára és alázatosságra nevelik jöttévi iránt, amelynek eredménye pontosan az ellenkezője lesz, mert meggyűlöli azt a társadalmat, mely az ő helyzetét kitermelte. Az új szisztémában, az új iskolák nevelésben, melyet a cionista rendszer teremtett meg Palesztinában, nem érzik a gyermek a jótékony átkát és nem kell kétrét hajoljon azért, amit vele tesznek. Az természetes, hogy a nép nevelő gyermekeit, egészségesnek testileg és lelkileg, ez az egészséges következménye a népi életnek, melyért sem hála, sem megajándozás nem jár a gyermek részéről. Lassan, de biztosan egész Palesztinában tárt hódít ez a szisztéma és ez a nevelés nem fog elégedetlen proletárokat kitermelni, ezek a gyermekek öntudatos, felemelt fejú igaz fiaik lesznek a zsidó hazának.

A gyermekgondozás

Jeruzsálem külvárosában, Talpioth-ban villaszerű épületekben vannak a gyermekotthonok. Egy napos csecsemő-kortól hat éves korig gondozzák itt a gyerekeket a modern higiénia minden vívmányával szak képzett gyermekgondozónők. Ezek a gyermekgondozó helyek egyúttal iskolák is, itt képezik ki a leányokat, kik erre a pályára hivatást éreznek és innen kerülnek ki a kolóniákra. Egy-egy ilyen otthonban hatvanöt százhusz terjed a csecsemők száma, ugyanez az egyévesektől a hatéves korig. Pár évvel ezelőtt Palesztinában katasztrófális volt a gyermekhalandóság, ma a minimálisra csökkent. A talpiothi gyermekotthon vezetője szakemberként magyarázta nekünk, hogy miként óvják a gyermekeket a legnagyobb elleneségtől, ami a meleg éghajlatban halálos veszedelmé a gyermekekre, a béklyuróttól. Tölen erősen táplálják a gyermekeket, hogy mintegy tartalékot gyűjtsenek a nyárra, amikor a meleg miatt a táplálást a minimumra kell lecsökkenteni. Kedvesen jegyezte meg a vezetőnk: Bizony kérem mi állandó harcban állunk a halállal és utolsó pillanatig nem adjuk fel a harcot. Ma ott tartunk, hogy a halálozási arány egy százalék, a néhány év előtti negyvenötven százalékkal szemben.

A talpiothi leányfarm

Még egy leányfarmot néztünk meg Talpiothban. Ugyanaz a rendszer, mint Ness Cionában. Tejgazdaság, baromfitenyésztés és gyümölcstermeléssel, kivéve a narancsot, elhelyezett inkább az olajfát favorizálják. Talpiothban egy danzigi urhölgy kérekedett fel autójára, ki a Makkabiára jött onnan. Megtudtuk tőle, hogy Danzigban nagyon élnek cionista élet van és nagyon sok a Palesztina-barát. Számottevő Wizo is van, máskülönben Danzigból egy versenyző csapat is jött a Makkabiára és igen csodálkozott, hogy Transylvániából nem volt ott sportcsapat. Előbb ugyanis azt képzelte, hogy Transylvania Afrikában van...

Említésre méltó a Lina és Náthán Strausz gyermekotthon, mely valóban pazarul van berendezve és a testkultuszt a maximumig fejleszti. Itt a munkások gyermekei kapnak elhelyezést, reggeltől-estig, bőséges táplálkozást, abszolút tisztaság, speciális orvosi kezelések, mensendick-torna és montessori óvoda található az óriási épülettömbben. Az orvosi kezeléseket teljesen ingyenesek, faj és felekezetre való tekintet nélkül. Ezeknek a kitűnő gyermekotthonoknak köszönhető, hogy a Keleten katasztrófálisan elterjedt szem-bajok szűnőben vannak s hogy a még legnyomorúságosabb sorsban élő szülők gyermekei is abszolút egészségben nőnek fel. Eleinte a szülőket volt a legnagyobb baj, amíg rákényszeríthették őket, hogy bizalommal legyenek s hogy gyermekeiket alvassék az orvosi kezelésnek, amely születésének első percétől végig kíséri az életet át.

A jemenita művészeleányok

Még egy iparművészeti üzletet néztünk meg (SANI), mely a jemenita-munkások kézimunkáit értékesíti. Természetadta kéz

ügyességük és művészi érzékük révén teljesen szabadon, rajz és utmutatás nélkül, a legszebb motívumú és színezésű munkák kerülnek ki az egyszerű tanulatlan jemenitánők kezeiből. A kutatók azt állítják, hogy ezek a motívumok a régi héber művészetből maradtak fenn. Ezek a kézimunkák rendkívül kedveltek a Keleten és egész jemenita falvak élnek meg belőle. A Hadassa kórházait csak kívülről bámultuk meg és inkább a Skopus hegyére mentünk, az egyetem megtekintésére. A városból öt perc autóbusszal, mint már említettük, a legkiemelkedőbb része a környéknek. Erős hideg szél fúj, mikor az egyetem felavatására épült amphitéátrum lépcsőin állva a Holttengerig láttunk az étheri tisztaságu levegőben. Mintha a távolság nem volna nagyobb négy kilométernél, olyan tisztán kerekedett szemünk elé a sivatár hegyrengető után, a csodálatosan kék Holttenger. Pedig negyvenkét kilométerre van Jeruzsálemtől.

Az egyetem

Bejártuk az egyetem minden részét, mindenütt a legszivesebben kísérték és magyaráztak. Nagyon érdekes a kémiai laboratórium, a botanika, melyet Löw

Immanuel szegedi főrabbi szedett rendszerbe. Szép a zoológiai terem is. Az Einstein-matematikai intézetben a bölcsészeti fakultáson és a fizikán voltak előadások, — ezenkívül jelenleg nincs is más fakultás, — ellenben rendkívül nagy súlyt fektetnek a különböző kísérletekre, a geológia, botanika és zoológia terén. Sikertelenül jelenleg egy apró halfajtát kitermelni, mely a maláriát terjesztő moskitokat pusztítja. Ezek az apró halak rendkívül szaporak, moosaras vidéken tenyésztik őket a malária leküzdésére nagy sikerrel. A kémiai laboratórium mellett üveggvár van. A botanikus kert most nyitották meg. A könyvtár külön dicsősége az egyetemnek. Üveg és vas az egész, tűzmentes felvonókkal, a legmodernebb szisztémával. A könyvtárnak negyedmillió könyve van, rajta kívül csak Japánnak van nagyobb könyvtára az egész Keleten. Rengeteg épületesorok sorakozik egymás mellé, ma is folyton épül az egyetemi komplexum, melyet teljes egészében az amerikai zsidóság tart fenn. Visszafelé az egyetemről megfigyeltük a virágzó telepeket, melyek arab kezében vannak. Nem érdektelen megjegyezni, hogy három arab tetselt a következőképpen nevezte el az arabok: Sir Herbert Sámuel, Dr. Magnes és Dr. Bergson. Soffőrünk úgy magyarázta, hogy ezek jobb barátjai az araboknak, mint a zsidóknak. Mi nem hittük el. Délután a Holttengerhez mentünk ki.

Weinberger Nándorné

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Löwy Bella és Rosenblatt Rózsi Kolozsvárra érkeztek és Julius elején rendezik meg első itthoni hangversenyüket

Cluj-Kolozsvár, június 29. (Az Uj Kelet tud.) Néhány héttel ezelőtt még Nápolyban való sikeres fellépésükről számoltunk be, ma szentöl-szembe ülünk a Kolozsvárról elindult két fiatal művésznővel: Löwy Bellával és Rosenblatt Rózsiával. Művésznőt írunk, mert ez a két fiatal leány már nem növendék többé, igazi, kiforrott művészetikről tetek bizonyosságot tegnap este, amikor egy kis házikoncerten mutatták be tudásukat régi barátaik előtt. Komoly muzikusok, képzett énekművészek ültek közöttünk és leirhatatlan az az elragadtatás, amellyel minden énekstílust fogadtak. Egy tökéletes lírai szopránhang és egy tökéletes drámai alhang csengése okozott nem minden napi művészi élményt annak a kis hallgatóságnak, mely nem győzött csodálkozni, nem győzött gratulálni és nem győzte eléggé dédelgetni ezt a két kulturált, ambíciózus és egészen kivételes talentumu énekesnőt. Három és fél év küzdelmes útján, a legjobbnévű olasz mester kezei alól került ki ez a két fiatal leány és tulszás nélkül állíthatjuk: olyan művészi tökélyre vitték énektudásukat, amelyhez hasonlóan Kolozsváron csak nagynevű külföldi énekesek vendégszereplésekor van része a közönségnek. Világvárosi színpadokon lehet ilyen hangokat hallani. Löwy Bella és Rosenblatt Rózsi kijárták a legjobb iskolát, most már az elindulás nehéz hónapjai következnek.

Kolozsváron, ahol mindenki ismeri őket, július hó elején fog bemutatkozni a két énekesnő. Közel négy év telt el azóta, hogy a megszakított tanítványhangversenyek keretében látták őket. A közönség azonban aligha fog a hangjukra ráismerni. Az olasz iskola minden szépségét, a legmagasabb énektechnika minden finomságát megtanulták ezek a pályájuk kezdetén álló fiatalok.

Hogy milyen körülmények között, azt elmondják ők maguk.

Mint Bossa mester tanítványai mentünk ki Nápolyba. Szerencsénkre Bossa is Nápolyba, szülővárosába jött akkor és vele tanultunk tíz hónapig. Ekkor Bossa visszatért Erdélybe és mi egyedül maradtunk, mesterünk nem volt, az ott sok pénzbe kerül, nekünk pedig keresetünk-ből nehezen futotta. Véletlenül kerültünk el Alfredo Contihoz, a nemzetközi nevű nápolyi mesterhez, aki mikor előtte énekeltek, azonnal ingyenesen vállalta kiképzetésünket. Alfredo Conti az ő ragyogó módszerével két és félvég tanított bennünket. Énekelünk a hangversenyeken, faszista hangversenyeken, jótékony célu előadásokon és már az utolsó évben az

ő közbenjárásával felléptünk a Teatro Belliniben.

Felléptünk, tanultunk, kinlódunk, mind többes számban, mert Löwy Bella és Rosenblatt Rózsi, lírai szoprán és drámai alt, megjelenésükben is egészen elmentés módon bájosak, temperamentumukban is két merő ellentét, talán éppen mert az ellentétek vonzzák egymást, kerék-ot esztendeje elválaszthatatlanok. Egy irodából indultak ki Kolozsváron, együtt küzdöttek idegenben és éltek meg (pld. erdélyi kosztot főztek az átutazó idegeneknek) — és együtt is akarnak a start-hoz állani az érvényesülés útján, sőt egy időben akarnak egy olyan révbe is beérni, amelyről nem szabad irni, mert becsületzavunkra megígértük.

Tehát minden együtt történt, csak a fellépésben van egy kis differencia.

— Bella a Bohémekben lépett fel, óriási sikere volt! — mondja Rózsi.

— Rózsi a Trubadurt énekelte le és aztán Bellini Norma című operájában szerepelt. Mindenki el volt ragadtatva tőle! — ripsztozik Bella.

Mendegyk a másikról. Már ezért is szeretni kell őket.

De hogy még jobban el legyünk ragadtatva, Löwy Bella el is énekelte a Mimi nagyáriáját és újrázaskor a haldoklás jelenetét. Rózsi a Sámson és Delilla nagy áriáját.

Kissé elkápráztatják az embert. És el fogják kápráztatni a közönséget is. Csak egyetlen estélyen. Aztán mindketten Milánóba mennek. A szerződöttes biztos reményében. Két, egészen kivételesnek ígérkező karrier útján. (—lay)

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton este 9 órakor: Husvétü vakáció. (Ujdonság, először!) Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona, a budapesti Nemzeti Színház művésznőinek vendégja téka. Premier-helyárak: Páholy 5 személyre 300 lej, stb. Sorozatszám: 254.)

Vasárnap d. e. 11-kor Aranyóra. (Nagyon olesó, a mozihelyáraknál is alacsonyabb matinéhelyárakkal!) Páholy 5 személyre 80 lej, valamennyi földszinti ülés 20 lej, valamennyi erkély jegy 10 lej. Sorozatszám: 255.)

Vasárnap este 9 órakor: Porcellán. (Ujdonság először!) Bajor Gizi és Cs. Aczél Ilona vendégjátéka. Premier-helyárak: Sorozatszám 256.)

Hétfőn este 9-kor: Azra. (Szép Ernőnek szenzációs sikerü, Budapestén 150-szer adott színjátéka. Ujdonság először!) Bajor Gizi bucsufelépése. Premier-helyárak: Sorozatszám: 257.)

Az Opera-Mozgó műsora

Csütörtök fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor:

Péntek fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor:

Szombat fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor:

Vasárnap fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor:

Hétfőn fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor:

Nagy premierfilm! Az idej filmprodukciónak koronája, németül beszélő és éneklő hangos vigjátékláger, a Bol

dog szívek. Főszereplők: Bársony Rózi, Magda Schneider, Georg Alexander, Hermann Thimig. Ezen filmnél kivételesen mérsékeltan fel-emelt helyárak: 15 és 25 lej. Nincs külön repló- és segélybélyeg.

Szinkör-Mozgó műsora

Csütörtök fél 4, fél 6, fél 8 és fél 10-kor: Csókosregiment. Flimoperett! 9 felvonásban, a főszerepekben: Charlotte Ander, Gretl Theimer, Ida Wüst, Verebes Ernő, Paul Heidemann, Oscar Marion, Hermana Thiemig. Legújabb hangos Paramount híradó. Helyárak: 10, 20 és 30 lej.

RÁDIÓ MŰSOR

Csütörtök, június 30.

Bukarest, 19: Operadalok. 19.20: Szimfonikus hangv.

Budapest, 9.15: Hangv. 12.05: Gramofonhangv. 1: Pontos időjelzés, időjárás 2.45: Hírek, 4: A háztartásról, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, 5: Nomád magyarok a XX. században, 5.30: Másfélórás könnyű zene, 7.30: Nép- és műdalok. — 8.30: Szász Ila és Páger Antal vigestje, 9.30: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, 9.45: Zongora- és hegedűszonáták, 10.15: Időjárás.

Bécs, 19.35: Kétzongorás hangv.

Berlin, 20: Weber: A bűvös vadász c. operája.

Frankfurt, 19.30: Szór. zene.

Langenberg, 22.30: Kamarazene.

Lipsee, 20: Maher: Az ezrek szimfóniája.

Stuttgart, 16: Wagner művek.

Varsó, 22: Táncczene.

Poznan, 20: Szólisták hangv.

Kattowitz, 20: Könnyű zene.

Riga, 17.10: Szólisták hangv. 19.30: Szimf. hangv.

Milánó, 20.03: Mascagni: Fritz barát című operája.

Prága, 20: Cselló.

Pozsony, 20: Zongora és hegedűhangv.

Brünn, 20: Chopin művek.

Kassa, 18.30: Falusi zene.

Stockholm, 19: Dalok lantkísérettel.

Oslo, 19.30: Énekverseny. 21.15: Szó-

rakoztató zene.

Párizs, 19.05: Grammfón.

Róma, 20.45: Zenekari hangv.

Palermó, 20.45: Puccini: A köpeny és Gianni Schicchi c. operája.

Péntek, július 1.

Bukarest, 18.30: Puccini: Bohémélet c. operája.

Bukarest, 9.15: Zenekari hangv. 12.05: Házikvartett, 1: Pontos időjelzés, időjárás, 2.45: Hírek, 4.10: Novellák, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. — 5: Világhírességek a mikrofon előtt, 5.30: Hangverseny, 6.45: Carrara kincsei közzét. 7.15: Szalonzenei hangv. 8.15: Akl Miklós c. szimf. 10: Pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs, 10.50: Haydn: B-dur mise.

Berlin, 21.30: Katonazene.

Frankfurt, 22.45: Grammfón.

Kattowitz, 20: Szimf. hangv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Berendezett ecetgyárhoz legalább 100 ezer lejjel rendelkező, szombatot tartó zsidót keresek társul. Knepper Izidor Tasnád, jud. Salaj.

Negyedéves joghallgató és harmadéves tanárjelölt bármily tárgyból előkészít javítóra vagy különböztetire. Érdeklődni Kleinéknál Str. Filipescu 17.

Egyetemi hallgató hegedűorákát ad. Cim a kiadóban.

Társat keresünk Clujon jól bevezetett rádió, villamossági üzletünkhöz kettő-százezer lej készpénzzel. Válasz „Társ” jellegre.

Jobbrendű leány felvétetik piaci árszítónőnek, egyszerűs mind háztartásba, teljes ellátással. Ugyanitt כשר teljes és vegetárius házikoszt és tejtermékek kaphatók. Volt Széchenyi tér 34, udvarban

A Dol

tett p

terium

— Miniszterelnök

ról, hogy egyes

tenni jelölőlisták

Vaida Sándor m

— Hol? Miért?

ról tudomásom. M

amikor helyi hat

lezték, szigorú viz

A dolgozók részér

nem futott be hoz

— Altalában, h

terelnök ur, az el

ról?

— Nagy elég

Vaida Sándor

Minis sok ról é roma

„Meg vagy a többség

Cluj-Kolozsvár, júliet tud.) Rezesbandummal és virágos ma délelőtt az al és kolozsmezei pa vannak közöttük nem hoz tűzbe a be kori színváltozása. az „isten nép”, még ni a politikaért és nősképpen a nemze kaért. A hatalmen szervezetének pedig Miniszterelnöki min togat el ma Kolozs. Az állomás épülete ronon a polgári és az összes helyi not

Egy nép cs

— Miniszterelnök
vér! Engedd meg,
délynek mindig is
istenhozott-tal üdv
király nehéz misszi
szük, hogy Te, aki
resztül férfiasan k
rokban, ennek a m
felelni.

Dr. Hodor a közis
löség, dr. Liviu Da
dr. Deleu a város,
lelkészek pedig a
tolmácsolják. A m
nyiknek válaszol:

— Valamely nép
keretek között élhe

Vaida n

A szalonkocsi fe
Vaida Sándor öt
egy egész kormány
tok lelkesen éljene
nálnak végig ismé
egy kis választási
dokkal és válságga
hangulatába. A m
hajtát, miután előz
sére való hivatko
Uj Kelet számára
ki interjú. A Hun
rendetlenséggel fog
köt, mintha egyált
tettel gazdája szer
ny egy változásokkal
facsaró naftalin, a
karva, részint öss
az alparéti birtok
Hosszas keresés ut
ban találunk végü
helyezkedünk. A n
társképpen elmond
időkből, rágyujt a
hogy bármilyen ke
válaszol. Keldjük
dással:

A Dol
tett p
terium

— Miniszterelnök
ról, hogy egyes

tenni jelölőlisták

Vaida Sándor m

— Hol? Miért?

ról tudomásom. M

amikor helyi hat

lezték, szigorú viz

A dolgozók részér

nem futott be hoz

— Altalában, h

terelnök ur, az el

ról?

— Nagy elég

Vaida Sándor első miniszterelnöki látogatása Kolozsváron

Miniszterelnöki intervju: a választások szabadságáról, a kommunizmusról és a népszövetségi szakértők romániai látogatásáról

Vaida Sándor a választások után visszaadja megbízatását és valamilyen „szinekurában“ akar elhelyezkedni... A miniszterelnöknek nincs tudomása arról, hogy bármilyen pártot is megakadályoztak volna a listák letételében

„Meg vagyok győződve arról, hogy pártom megkapja a többséget a választásokon“

Ciuj-Kolozsvár, június 29. (Az Uj Kelet tud.) Reze-bandival, lovasbandériummal és virágos jékdéval vonultak ki ma délelőtt az allomáshoz a monostori és kolozsmegyei parasztok. Lehet, hogy vannak közöttük már olyanok, akiket nem hoz tübbe a belpolitika egének gyakori színváltozása. A többség azonban, az „isten nép“, még mindig tud lelkesedni a politikaért és erre mifelénk különösen a nemzetiparasztpárti politikaért. A hatalmon lévő párt kolozsvári szervezetének pedig ünneppnapja van. Miniszterelnöki minőségében először látogat el ma Kolozsvárra Vaida Sándor... Az allomás épülete felvirágozva, a peronon a polgári és katonai hatóságok és az összes helyi notabilitások, élükön Ha-

tiegan Emil erdélyi miniszterrel, aki kifogyhatatlan humorral meséli választási kertes-kalandjait... Hatvan évét meghazudtoló ruganyossággal száll ki a pompás miniszterelnöki szalonkocsiból Vaida Sándor. Elkísérte kolozsvári útjára dr. Tilea Viorel sajtóminiszter, akinek hideg, angolos exteriőre mögött az ember nem is sejtene a mai Románia egyik legkomolyabb politikai tényezőjét. És itt vannak dr. Buteanu Aurél s Dalea Virgil kollegáink is, a Patria kitűnőtollu szerkesztői, akiket a miniszterelnökségi kabinetiroda élére szolgált a kormányváltozás. Hatiegan Emil stentori hangon mondja el az első üdvözlőbeszédet:

Egy nép csak alkotmányos keretek között élhet normális életet

— Miniszterelnök Ur! Szeretett testvér! Engedd meg, hogy Téged, aki Erdélynek mindig is jó fia voltál, benső lestenhozzott-tal üdvözlőjünk. Ofelsége, a király nehéz missziót bízott rád, de hiszünk, hogy Te, aki egy egész életen keresztül férfiasan küzdöttél a legelső sorokban, ennek a miszióknak is meg fogsz felelni. Dr. Hodor a közigazgatási vezérfelügye löség, dr. Liviu Dan prefektus a megye, dr. Delcu a város, Curea és Agarbiceanu lelkesednek pedig a két egyház üdvözlését tolmácsolják. A miniszterelnök valamennyi nyitoknak válaszol: — Valamely nép csakis alkotmányos keretek között élhet normális életet. Az

uralkodó helyreállította az alkotmányos ságot és szabad választások lefolytatására bizott meg engem, hogy minden polgár a neki megfelelő képviselőt küldjön be a parlamentbe. Szeretném, ha az ország minden részébe elhallatszana az, amit mondok: A hatóságoknak nemesak, hogy nem szabad a választásokba beavatkozniok, de ellenkezőleg, mindent el kell követniök, hogy a polgárok szabadon és zavartalanul gyakorolhassák választói jogukat. Felhívom a polgárokat, hogy kölcsönösen respektálják egymás jogait és a szabadságot, mert csak szabadság és törvényesség útján kerülhet Románia a civilizált államok első soraiba...

Vaida miniszterelnök intervjuat ad az Uj Keletnek

A szalonkocsi felső lépcsőjén állva, Vaida Sándor öt mondatban mond el egy egész kormányprogramot. A parasz- tok lelkesen éljenek és zenezőval vonulnak végig ismét a Ferdinand uton, egy kis választási izt lopva ennek a gondokkal és válsággal küzdő városnak a hangulatába. A miniszterelnök lakására hajtat, miután előzőleg a régi ismeret- ségre való hivatkozással biztosítottuk az Uj Kelet számára az első miniszterelnö- ki intervju. A Hunyadi téri lakás zajos rendtelenséggel fogadja a miniszterelnö- köt, mintha egyáltalán nem volna tekin- tettel gazdajja személye körül történt nagy változásokkal. Az előszobában orr facsaró naftalin, a butorok részint leta- karva, részint összecsomagolva várják az alparéti birtokra való kiköltözést. Hosszas keresés után a harmadik szobá- ban találunk végül néhány fotójjt. El- helyezkedünk. A miniszterelnök beveze- tésképpen elmond egy adomát a régi jó időköl, rágyujt a pipájára és kijelenti, hogy bármilyen kérdésre is készséggel válaszol. Kezdjük tehát egy kényes kér- déssel:

A Dolgozók Blokkja nem tett panaszt a belügyminiszteriumban?

— Miniszterelnök ur, van tudomása arról, hogy egyes helyeken nem tudják letenni jelölőlistáikat a dolgozók? Vaida Sándor meglepődik. — Hol? Miért? Nekem nincs effélé- ről tudomásom. Minden egyes esetben, amikor helyi hatóságok tulkapasait je- lezték, szigorú vizsgálatot rendeltem el. A dolgozók részéről semilyen panasz nem futott be hozzám. — Általában, hogy vélekedik, minisz- terelnök ur, az ellenzék eddigi panaszai- ról? — Nagy elégtétellel állapíthattam

meg, hogy eddig egyetlen komolyabb pu- naszt sem tudott felmutatni az ellenzék pártok ugynevezett „választási rendő- sége“... Illetőleg, hogy is mondjam csak, ennek a választási rendőrségnek ugyne- vezett központi vezérigazgatósága. Az egyetlen súlyosabb ügy a Munteanu Ramnic elleni támadás volt, ami engem is nagyon kinosan érintett. Vizsgálatot rendeltem el és ennek lefolytatására azt a közigazgatási vezérfelügyelőt küldtem ki, aki belügyi államtitkár volt Jorga kormányában. Romanai megyében is megtörtént, hogy a falusi lakosság két esetben is megakadályozta Gogát pro- grambeszédének elmondásában. Én bizo- nyára ártatlan vagyok abban, hogy a parasztság kifejezést ad Goga-ellenes hangulatának. Ez a hír is kellemetlenül érintett, mert nem szeretném, ha kettőnk közötti személyi viszonyra próbálná va- laki ezt az incidenst visszavezetni. Meg azután őszinte kívánságom is az, hogy minden egyes politikai nuánsz szóhoz jusson a parlamentben. — Nagy hűhöt csinált az ellenzék a máramarosi prefektus esetéből is, aki igazoló irással látta el az összes pártok jelöltjeit és korteseit, hogy ezek szabá- don mozoghassanak a megyében. Megér- teném a zajt, ha betiltotta volna a moz- gási szabadságukat. De az igazoló irás éppen arra volt jó, hogy már eleve lehe- tetlenné tegye olyan helyi organumok tulkapasait, amelyekből a mult gyakor- latából kifolyólag, így választások alkalmával spontán törnek ki az erőszakos- ságok.

Vaida miniszterelnök a kom- munisták mozgalomról

— Mit gondol, miniszterelnök ur, a ro- mániai kommunista mozgalomról? Ve- sélyeztetni ez az államrendet? Ennek a kérdésnek a mai gazdasági helyzet két-

ségtelen aktualitást al. Nem lehet érdek telen tehát, hogyan vélekedik erről a problémáról Románia miniszterelnöke. — A kommunista mozgalom nálunk, — vélelmenyem szerint — csak néhány sejtre szorítkozik. Kevés ebben az or- szágban az olyan vizionárius, aki a kel- lö tudományos felkészültséggel vallaná magáénak a kommunista ideológiát. Az ország nyugati részein például (Aradon, Biharon, Szatmáron) a kommunizmus különös promisszkuitásban él egy elfoj- tott sovínizmussal, amely szélsőséges mozgalomban keres magának menede- ket. Egyet nem szabad elfelejtenuk: ezt az országot 80 százalékban parasz- tok lakják, akiknek megvannak a maguk specifikus gazdasági, szociális és kultu- rális érdekeik. A körülbelül 20 százalé- kot alkotó városi elem soraiból kerülhet ki egy — kétszáz ezer különböző nuán- szot képviselő szocialista. Olyan szerve- zett kommunista mozgalomról, mint ami- nő Németországban, vagy Csehszlovákia- ban van, nálunk nem lehet beszélni. Is- mételem: abban az elenyészően kicsi frak- cióban, amelyet a kommunisták képez- nek, lehetetlen meg nem találni azon sovén elemeket, akik egy leplezett nacio- nalizmus, rosszul interpretált kommuniz- mus és félre értett agrárjárimizmus jelsza- vaival ágálnak.

Az elégedetlenség megszű- nik, ha a viszonyok megja- vulnak

— Természetes dolog, hogy teoretiku- san vitakozhatnak maguk között ezek az elemek a szélső baloldali elvek alkalmazásáról. Gyakorlatilag azonban hogyan lehetne elképzelni egy ilyen experimen- tumot a nyolevanszázalékos parasztság ellen, amely legalább is még ma indivi- dualista és nacionalista. Van egy olyan réteg is, amelyből a gazdasági válság elégedetlenséget, sőt talán elkeseredést is váltott ki. Am ez az elégedetlenség megszűnik abban a pilanatban, míhlyest a gazdasági viszonyok megjavulnak. És Románia gazdasági nehézségei husz szá- zalékban legalább is annak a defetiz- musnak a rovására irandó, amely nálunk az adminisztrációban és a gazdaságpoliti- kában érvényesül.

„Biztosítani fogom a tiszta választást“

— Hogy miért éppen én kaptam kor- mányalakításra megbízást? — Azért, mert 1928-ban nekem volt szerencsém az első szabad választásokat levezetni. Erre vállalkoztam most is. Soha életemben nem voltam sarlatán és most is meg fogok tenni minden emberileg lehető a választások szabadságának és tisztaságának biztosítására. Hát fel lehet-e tételni rólam azt, hogy el fo- gom lopni a választók lelkiismeretét, hogy fel fogom törni az urnákat és el fo- gom lopni a szavazatokat? El lehet ezt normális körülmények között képzelni? Én mindenesetre remélem, hogy a pár- tom megszerzi magának a többséget eze- ken a választásokon. Sőt mi több, bizo- nyos vagyok benne. És éppen ezért nem vállalnám magamra azt, hogy a jövő par- lament autoritását a legkisebb szabály- talanság elkövetésével is meggyöngit- sem... — Egyszóval, miniszterelnök ur, ho- gyan látja az általános választási hely- zetet? Egy mosoly a válasz: — A legteljesebb nyugalommal. — Prognózis? — Jó... — És mi lesz a választások után? — Elmegyek ofelségéhez és mint aki missziómat befejeztem, tisztelettel vissza-

A szomszédos szoba időközben megtelt különböző rendű és rangú nemzeti pa- rasztpárti korifeusokkal, Dalea kabinet- főnök hiába jelenti be őket: Vaida Sán- dor kiüzen, hogy még nem felelt az újság- írók összes kérdéseire. Kérdezzünk tehát:

Miért hívta a kormány az országba a népszövetségi szakértőket?

— Miért hívta a kormány az országba a Népszövetség pénzügyi szakértőit? — Önök tudják, hogy én egy választási kormány élén állok, amelynek feladata az, hogy egyrészt biztosítsa a választások becsületességét, másrészt pedig előké- szítse a következő kormány számára az utat a pénzügyek és a közigazgatás reor- ganizálásához. Azért hívtuk a Népszövet- ség szakértőit, mert ezek több európai állam — hozzánk hasonló nehézségekkel küzdő államok helyzetét tanulmányozták és így feltétlenül segítségünkre lehetnek tanácsaikkal. Hadd jöjjenek a népszö- vetségi szakértők. Semmit sem akarunk titkolni, de mindent rendbehozni.

— Mit szól, miniszterelnök ur, azok- hoz, akik az ön kormányra hívásának alkotmányosságát kétségbevonják? Vaida egészen felélénkül.

Miért alkotmányos a Vaida-kormány?

— Látja: ez a mai politikai helyzet punctum salienise. Vajjon mennyiben nem volna alkotmányos az, hogy az uralkodó elküldte a hatalomról a katasztrófa kor- mányát és a szabad választások lehetővé tételével helyreállította a legfőbb alkot- mányos fórum és a nép közötti közvetlen kapcsolatot? Mennyiben nem volna alkot- mányos az, hogy ha a király azt mondja: én azt akarom, hogy a szabad választá- sokból egy olyan kormány kerüljön ki, amely az ország bizalmát és az én bizal- mamat egyaránt bírja? És kik azok, akik ez eleln áskáldónak? Ugyanazok, akik évtizedeken keresztül akadályai voltak ebben az országban az igazán alkotmá- nyos életnek. Akik ki akarták zárni a komoly ellenérzést, hogy kontrol nélkül folyjon itt a kormányzás és a közigazga- tás. És micsoda rablások folytak ennek az ellenőrizhetetlenségnek a leple alatt?!

Nem is volt más megoldás

— És aztán ki kaphatott volna kor- mányalakításra megbízást? A liberáli- sok? De hiszen ők formálisan támogat- ták azt a Jorga-kormányt, amelynek te- hetetlensége miatt bukniya kellett... És hogyan lehetett volna szabad választáso- kat bizni a liberálisokra, akik az egye- sülős óta minden általuk levezetett vá- lasztást meghamisítottak...? A liberáli- sok arra hivatkoztak, hogy a kormány- változást megelőzően a negáti egyház- községi választásokon az ő jelöltjeik győztek. Ez elsősorban is nem képezhet kiindulópontot a néphangulat megítélésé- nél. Másodsorban ki tehet arról, hogy a papi reverendák alól itt-ott Belzeuból lá- bai kandidálnak elő? Vagy pedig az idő- közi választásokat vették volna alapul? De hát akkor a parladi eredmény alapa- ján nem a liberálisok, hanem az idősebb Zelea Codreanunak járt volna a hata- lom...

adom megbízatásomat. — És aztán? — Aztán meglátom, mit csinálók. Le- het, hogy kedvem lesz a kamarai elnök- ségre... Lehet, hogy elhelyezem magam egy szinekurában... — Nem vállalja tovább a miniszter- elnökséget? — Nem. — Ki van zárva? — A politikában semmi sincs kizár- va... Lehetséges, hogy koalíciós kormány fog jönni. Lehet, hogy koalíció jön, mi minden- esetre megyünk. Az újságíróknak hama- rább kifogytak a kérdései, mint a minisz- terelnöknek a türelme. És a türelm olyan politikai erény, amelyet kiválóan lehet hasznostani még egy választási kor- mány élén is... Kasztner Rezső

Kerületi ügynököket

keres harisnya és trikóáru elhelyezésére nagy gyár. Komoly ajánlatokat csak is- mert és bevezetett ügynököktől kér Agen- tia de Publicitate Schulder Bukarest, Carada 2. „Ciorapi“ jelígre.

Bársony Georg Alex Ezen film ten fel- lej. Nincs g. sora fel 10-kor: 9 fel- : Charlot lda Wüst. mann, Os- mig Leg- hiradó. 20: Szim- 05: Gram- időjárás 4.45: Pon- ad magya- fásfélőrá- idalok. — vigestje, s. hírek, ak. 10.15: gv. vadász e. ne. k szimfó- 19.30: itz barát edühangv. érettel. 1.15: Szó- köpeny és némélet c. 12.05: zés, idő- k. — 5: ott. 5.30: nesei kö- gv. 8.15: ntos idő- grányzene. tise. lább 100 t tartó Izidor harmad- ol előké- Érdek- 17. ákat ad. evezetett kettő- z. „Társ“ aci áru- ásbba, tel tejes és kek kap- dvarban

HIREK

KOLOZSVÁRI ELŐFIZETŐINK.
HEZ. A kolozsvári lapkihozást —
 azáltal, hogy gyorsabbá és pontos
 sabbá tegyük — teljesen átszerveztük.
 Ezzel az átszervezéssel kapcsolatban
 megköszönjük — mint érthető kezdeti nehé
 zségekre — bizonyos kézbesítési zavarok
 miatt fel, amelyekért ezután is kérjük
 az előfizetőinket, hogy az esetleges
 hibákat azonnal hozzanak tudomására, hogy
 a kiadói hivatalunk tudomására, hogy
 szükséges intézkedéseket megtehes
 sünk.

— Megkezdtek Curtiss norfolki hajó
 gyáros bünperének tárgyalását. Newyork
 bíróság jelentik: A flemingtowni bíróság
 előtt most folyik Curtiss norfolki hajó
 gyáros bünperének főtárgyalása, akit a
 Lindbergh-gyermekrablás ügyében az
 északnyugati ellen elkövetett csalással és
 hatóságok félrevezetésével vádolnak.
 Curtiss hangoztatja, hogy nem érzi ma
 gát bűnösnek.

— Letűnt csilagok. Newyorkból jelen
 tik: Egy amerikai lap az egykor híres,
 de már letűnt filmsztárok sorsával fog
 lalkozik. Ossi Osvalda operettszínész
 lett Amerikában. Fern Andra férjhez
 ment és Newyorkban lakik teljes vissza
 vonultságban. Erna Morena a rádióban
 mond mesét a kisgyermeknek. Xenia
 Desni „színházi mama” lett, amennyi
 ben leányát, aki híres táncosnő, egyik
 variációból a másikba kíséri. Asta Nilsen
 pedig a vidéki német színpadokon szere
 pel.

— Rózsánnapot rendez a KKASE
 vasárnap, július 3-án d. u. 4 órai kez
 dettel a kath. gimnázium udvarán és tor
 tatermében. Delután rengeteg tréfa, tán
 c, gitár énekek, jazz-band és sok
 egyéb meglepetés szerepel a műsoron.
 Főattrakciója Mabuse mester. Este tánc
 és kítőné zene.

— Mára napolták el a Népszövetség
 közgyűlését. Genfből jelentik: A Népszö
 vetség közgyűlését esütörtökre napolták
 el. Görögország és több más állam a tá
 rkollektív jelentés meghallgatása után in
 dultányozni fogják, hogy a közgyűlés
 intézzen felkérést Törökországhoz a Né
 pszövetségbe történő belépés érdekében.
 Törökország felvétele a jövő hét folya
 mában tartandó külön ünnepélyes közgyű
 lése fog megtörténni.

— Tizenháromezer éves város. London
 ból jelentik: Bolívia délamerikai állam
 legdélibb szögletén egy nemzetközi ar
 cheológiai bizottság megkezdte Tarjától
 száz kilométernyire egy ősrégi város
 romjainak ásását. Annak lakói a jelek
 szerint ugyanolyan magas műveltségi
 fokon álltak, mint a régi egyiptomiak.

— Macdonald csak július 5-én tér visz
 sza Londonba, Lausanneból jelentik: Mac
 donald csak július 5-én fog Londonba
 visszatérni, ahol meg kell állapítania a
 végleges utasításokat az Ottawába in
 duló angol delegáció számára. Ez idő
 pontig az angol miniszterelnök mindent
 elkövet abban az irányban, hogy elkerül
 tető legyen a lausannei konferencia ered
 ménytelenége. Ma angol kormányférfiak
 jelenlétében folytatták a francia-német
 kormányférfiai eszmecsereit.

— Kiderítették Greco származási he
 lyét. Athénből jelentik: A művészttörté
 nemrégóta kutatja a híres spanyol fes
 tő: Greco származását. Mindössze any
 nyit tudtak róla, hogy fiatal korában
 Domenico Theotokopoulinak hívták. Hogy
 honnan származott ez a görög ember
 Spanyolországba, e fölött a tudósok soha
 sem tudtak bizonyítékok hiányában meg
 állapodni. Achilles Cirouli, egy görög
 tanár Athénben vállalta, hogy megoldja
 a kérdést. Utazásai során eljutott Kré
 tába és egy Fodel nevű kis hegyi falu
 ban megtalálta a Theotokopouli csalá
 dot. A családban Greco emlékezete még
 ma is elevenen él. Azt beszélik ugyanis,
 hogy régi időkben egy fiatal Theotokis
 elhagyta Kréta szigetét, sohasem tért
 vissza, minthogy az idegenben pénz és
 hírnevet szerzett. Elete alkonyán vissza
 emlékezett családjára és egy öreg fivé
 rért magához vette. A művészttörténetből
 tudjuk, hogy Greco valóban öreg korá
 ban Toledóba hívta Manusso fivérét. Így
 tehát kétségtelenül ki van derítve Greco
 származása. A felfedezésről francia, an
 gol, spanyol és görög nyelven könyvet
 fognak kiadni.

— Evelin, Lengyel Menyhért helyzet
 komikumokkal, feszültségekkel szexuál
 forradalmi problémákkal telített darab
 ját, a Evelint mutatták be a Vigszínház
 vendégei kedden este a kolozsvári Ma
 gyar Színházban telt, figyelmes ház előtt.
 A kérdés: mi bűn van abban, ha egy
 asszony, aki ugynevezett boldog házasa
 életet él, ha ezt a polgárnő a semmittevés,
 a férjvel való cicázgatás, a jólét dusla
 kodása közben följazott idegeit egészen
 vakmerő szerelmi kalandban csillapítja.
 A darab úgy indul, mintha a morálnak
 valami köze is lenne az esethez. Am
 ahogy a polgári eszméiség, úgy a polgári
 erkölcs is bomladozóban és az ügyből
 ügyeskedő, vakmerő kötéltáncoskodás vá
 lik: három felvonáson át tartó bizsergető
 izgalom. A címszerepet Makkai Margit
 kreálta feszülő, szinte robbanó érzékiség
 gel, Rajnai a boldogság selyemhálójában
 ficánkoló férjet adta, „ennivaló” humo
 ral, Törzs, a szerelmes barát, a tragikum
 sziklahegyén járt komoran, holott ezt a
 darabnak sem a menete, sem a levegője
 nem kívánta. (sz. i.)

A newyorki szövetségi bankok arany
 készlete 880 millió dollárról 700 millió
 csökkenet. Newyorkból jelentik: A new
 yorki szövetségi bankok aranykészlete
 az év eleje óta 880 millió dollárról 700
 millióra, a leszámitelt váltók értéke 430
 millióról 100 millióra, az átvett váltók
 készlet 160 millióról 11 millió dollárra
 csökkent Növekedett ezzel szemben az ál
 lampapirkészlet 300 millióról több mint
 700 millióra, amelyet a Glass Steagall
 Bill által adott felhatalmazás alapján
 bnkjegyfedezet gyanánt szerepeltettek.

— Aki friss és egészséges akar lenni
 és nem akarja, hogy kemény legyen a
 széke, folyton fájjon a feje és bőre tele
 legyen mindenféle pattanással, az igyék
 hetenként egyszer-kétszer reggelizés
 előtt egy pohár természetes „Ferenc
 József” keserűvizet. Közkórházakban vég
 zett orvosi megfigyelések szerint a
 Ferenc József vizet különösen a gyomor
 ból- és májbetegség használják szívesen,
 mert ez minden kellemetlenség nélkül
 biztosan hat. A Ferenc József keserű
 viz gyógyszerárakban, drogériákban és
 fűszerüzletekben kapható.

— Veszedelem fenyegeti Európa bur
 gonya-földjeit. Párizsból jelentik: Fran
 ciaország mezőgazdaságát nagy veszede
 lem fenyegeti. Egy, különösen burgonya
 földeken pusztító rovar, amelynek tudó
 mányos neve „Crysmelidae” és amely
 Kolorado államból került Európába,
 most néhány év óta újra fellépett és
 óriási módon pusztít. A „kolorado”-boga
 rat a háborúban hozták Amerikából
 Franciaországba. 1922-ben tizennyeg
 vármegyében pusztított, úgy, hogy a pa
 rasztok a rákövetkező évben már nem is
 vetették be krumplival földjeiket. Álta
 lában az a veszély fenyeget, hogy a ko
 lorado-bogár burgonyaszállítványokkal
 kerülhet be más országokba is. A német
 kormány már előre óvintézkedéseket tett
 a veszedelmes bogár behurcolása ellen
 és ezért elrendelte, hogy burgonyát és
 veteményeket az országba való behozat
 tal előtt a legszigorúbban meg kell vizs
 gálni. A német kormány egyébként filme
 ket készített, amelyeken bemutatják a
 kolorado-bogarat és sok példányban röp
 iratokat készítettet a mezőgazdák fel
 lágosítása céljából.

Szilágysági autobusz-menetrend

Érvényes 1932 május 22-től.

Zálu—Simleul-Silvaniei—Carei—Satu-Mare:

I N D U L				Zálu Vársolt Simleul-Silvaniei Tásnad Carei Satu-Mare	É R K E Z I K			
I.	II.	III.	IV.		I.	II.	III.	IV.
5—	11-15	13—	18-30	↑	8—	9-20	13-30	20-45
5-40	11-55	13-40	19-10		7-20	8-40	12-50	20-05
6—	12-15	14—	19-30		7—	8-20	12-30	19-45
7-30	—	15—	—		5-30	—	—	18-15
8-30	—	16-30	—		4-30	—	—	17-15
9-45	—	—	—		—	—	—	16—

Zilahon vonatcsatlakozás Zsibó—Nagybánya felé 8.40 órakor
Autóbusz Szilágy-Cseh felé 13.30 órakor

Ciucea—Simleul-Silvaniei:

I N D U L				Ciucea Crasna Vársolt Simleul-Silvaniei	É R K E Z I K		
I.	II.	III.	IV.		I.	II.	III.
—	10-55*	18—*	—	↑	7—	15-30	—
7—	12-10	19-15	—		6—	14-10	20-20
7-15	12-20	19-30	—		5-45	13-50	20—
7-40	12-40	20—	—		5-30	13-30	19-45

*Vársoltól csatlakozás Zilahra
Cucsan vonat csatlakozás Kolozsvár—Bukarest felé 7.46 órakor személy, 9.07
rapid, 10.53 gyors, 16.38 személy, 18.01 gyors, Nagyvárad felé 8.12 gyors, 10.58
gyors, 16.02 személy.

Soc. Mera & Comp.

— A Vatikán története. Bécsből jelen
 tik: Hermann Egger, a gráci egyetemi
 könyvtár igazgatója magánkihallgatá
 sban jelent meg XI. Pius pápánál és
 köszönetét fejezte ki a szentatyának
 azért, mert Ehrle bibornok előterjeszté
 sére a pápa őt bizta meg a Vatikán tör
 ténétéről szóló monumentális mű kiadá
 sával.

Az európai hitelezővédelmi és tudako
 zódó intézmények közös szervezetét léte
 sítettek Zürichben. Zürichből jelentik:
 Az európai hitelezővédelmi és tudakozó
 dó intézetek közös szervezetét létesítet
 tek Zürichben Auskunt und Inkasso-
 Clearing A. G. cég alatt, melynek az a
 feladata, hogy a krízis folytán különös
 védelemre szoruló hitelezői érdekeknek
 az eddiginél hathatósabb védelmet nyujt
 son. Az új intézményhez az összes euró
 pai országokból több mint száz hitelező
 védelmi szervezet csatlakozott. Az Aus
 kunt und Inkasso-Clearing A. G. legkö
 zelebb nemzetközi kongresszusra hívja
 össze Zürichbe a tagintézmények delegá
 tusait az aktuális hitelvédelmi problé
 mák megtárgyalására.

Nagy mértékben emelkedik a joa
 chimsthalai rádiumgyártás. Prágá
 ból jelentik: A joachimsthalai rádium
 gyár által előállított készítmények szá
 ma az utóbbi időkben olyan mértékben
 emelkedett, hogy a rádiológiai intézet,
 amelynek hatáskörébe a készítmények
 mérése és megvizsgálása tartozik, átme
 netileg kénytelen volt az újabb küldemé
 nyek átvételét elhalasztani, miután nem
 állott már elegendő helyiség rendelkezé
 sére. Ez év első három hónapjában a
 rádiumintézet hatvan készítményt mért
 meg, amelyek összesen 2681.02 miligram
 rádiumelemet tartalmaztak a mult év
 megfelelő időszakának ötven készítmé
 nyével szemben, amikor is a rádiumtar
 talom 3147.40 miligramot tett ki. A ké
 szítmények megmérése különös figyel
 met helyeznek, miután a jelenlegi rádi
 umárak mellett, amely 1800 koronát tesz
 ki miligramonként, minden miligramnyi
 tévedés súlyosan esik latba.

Ujabb négy csikágói bank jelentett
 fizetésképtelenséget. Londonból jelentik:
 A csikágói Kereskedelmi Bank, melynek
 5 millió 200 ezer dollár a betétállomá
 nya s még három csikágói pénzintézet,
 összesen egymillió dollár betéttel, fizetés
 képtelenséget jelentettek.

Ehségtüntetések Görögországban.
 Athénből jelentik: Görögország több tar
 tományában a munkásság és a paraszt
 ság nagy éhségtüntetések rendezett.
 Drámában és Trikalosban nagy paraszt
 tömegek arasztották el a várost és ki
 fosztották a terményüzleteket. Amikor
 a csendőrség fel akarta oszlatni a töme
 get, véres összeütközésre került a sor.

Csaknem hét százalékkal estek a fran
 cia jegybank részvényei. Párizsból jelen
 tik: A francia jegybank részvényei csak
 nem hét százalékkal estek. Az árfolyam
 hanyatlást a félevesi oszlaték erős vissza
 esésével indokolják. A mostani félevesi
 oszlaték ugyanis mindössze 100 frank,
 míg az elmúlt év első félelvében 245 fran
 kot juttattak a részvényeseknek s a má
 sodik félevesi oszlaték is 150 frank volt.

VIDÁM SAROK

Egy kolozsvári állatorvos mesélte
 ezt a kedves történetét:
 Lujza néninek volt egy kandurja.
 Tukididesz volt a neve és Lujza néni
 életének legdrágább kincse volt.
 Tegnap a néni magából kikelve ál
 lított be az állatorvoshoz:
 — Kedves doktor ur — mondta
 sirva — az én szegény Tukidideszem
 lenyelt egy varróút. Segítsen rajta.
 Csináljon vele amit akar, csak vegye
 ki a tüst.
 Az orvos bólintott:
 — Adja csak ide azt az állatot és
 üljön le a várószobában.
 Lujza néni türelmesen várt. Végre
 megjelent az orvos:
 — Itt a tü!
 Lujza néni a nyakába borul:
 — Hogy háláljam meg önnek?
 Hol van az én drága kandurrom?
 — Mit akar a kandurral? A kan
 dur természetesen megdöglött.

Két orvos találkozik a kávéházban
 Az egyik büszkén elővesz egy bortár
 cát és azzal heneget, hogy egy paci
 ensétől kapta:
 — Nézd milyen szép tárca...
 — Igen, — mondja a másik. —
 Látom bele is van véve a neved...
 — Hol? Eszre sem vettem!
 — Itt a sarkában az áll: garantált
 borju...

Raktárunkon lévő zsidótárgy könyveket olcsón kiárusítjuk:

- Max Nordau: dr. Kohn — 25 L
- Felix Weltsch: A zsidókérdés a
 modern eszmearamlatok tük
 rében — 25 "
- Solem Alejchem: Leégett neme
 sek — 10 "
- Paneth Herman: Utazásom a
 Szentföldön — 5 "
- Marton Ernő: Zsidó nemzet Er
 délyben — 5 "

UJ KELET *Legújabb hírek*

A szász parlament a legsúlyosabb bizalmatlanságot szavazta meg a Papen kormánynak

Hindenburg új szükségrendelete lényegesen hozzájárul a belpolitikai feszültség enyhüléséhez. Hitler már megint nangoszkodik

Berlin, június 29. Az egyenruhaveselési és gyülekezési tilalom kérdésében várt új szükségrendelet, amelynek közzétételét kedden délre jelentették be, előre láthatóan csak ma délelőtt jelenik meg.

Az új szükségrendelet kiadásának elhalasztása politikai körökben nagy meglepetést keltett és megerősítette azokat a feltevéseket, hogy Hindenburg elnök a maga részéről mindent megtesz a birodalmi kormány és a bajor kormány között felmerült konfliktus enyhítése érdekében.

Az elnök kedden délelőtt magához kérette báró Gayl birodalmi belügyminisztert és behatóan megvitatta vele a belpolitikai helyzetet.

A szükségrendelet eredeti tervezetén az audiencia során különböző változásokat eszközöltek, úgy, hogy a ma megjelenő szükségrendelet lényegesen hozzájárul majd a belpolitikai feszültség enyhítéséhez. A szükségrendelet — hír szerint — elsősorban a politikai gyűlések kérdését szabályozza és megállapítja, hogy minden politikai gyűlést előzőleg be kell jelenteni a rendőrhatalomszolgálatnak.

A berlini Lustgartenben rendezett diáküntetés után a Friedrichstrassen ösztetűzések voltak, úgy, hogy a rendőröknek gummibotokkal kellett közbelépni. Egy rendőr ökölcsapásoktól megsebesült. Karabéllyal felszerelt nagyobb rendőrosztag azután megtisztította a Friedrichstrassét.

A lipseai rendzavarások alkalmával, amikor a rendőrség szét akarta oszlatni a tüntetőket, lövéseket adtak le a rendőrökre, mire ezek is kénytelenek voltak használni fegyvereiket. Egy ötvenöt éves rokkant tüdőbajt szenvedett a kórházba való szállítása közben meghalt. Összesen 25 személyt vettek őrizetbe.

Drezda, június 29. A szász országgyűlés keddi plenáris ülésén több, a birodalmi kormány legutóbbi szükségrendelete ellen irányuló indítvánnyal foglalkozott. Hosszabb, részben viharos vita után a nemzeti szociálista frakció távollétében elfogadtak egy kommunista indítványt, amely a Papen-kormány iránt a szász országgyűlés legsúlyosabb bizalmatlanságát nyilváníti. Az indítvány elfogadása mellett 44-en, ellene 27-en szavaztak, míg hatan tartózkodtak a szavazástól.

München, június 29. A nemzeti szociálisták kerületi vezetőségi ülésén Hitler azt fejtette, hogy miután bizonyos ügyvezető országos kormányok a birodalommal szembehelyezkedtek és a bajor néppárt befolyásos tagjai nyíltan hadat üzentek a birodalomnak, a nemzeti szociálista mozgalom az előtt a feladat előtt áll, hogy a birodalmi egység megőrzője legyen. A párt felveszi a harcot a birodalom oszthatatlan egysége érdekében és ezt az egységet teljes erővel és minden rendelkezésre álló eszközzel meg fogja védelmezni. Különösen Bajorországban a nemzeti szociálisták lesz az az oszlop, amely előtt a birodalom ellenségei bevett fejjel fognak megtorpanni. Ezeknek a törekvéseknek mozgóerőt azonban nem szabad a bajor néppárttal összetéveszteni.

Berlin, június 29. A német nacionalista diákság kedden a Lustgartenben tiltakozó gyűlést tartott a versaillesi szerződés ellen. A gyűlés után az Unter den Lindeneken összetűzésre került a sor a felvonuló diákság és a rendőrség között. Az uton tudniillik tilos minden tüntetés és ezért a rendőrség a felvonulást meg akarta akadályozni. A többszáz főnyi tömeget, amely „Ebredj, Németország!”

Kötődék részére

minden minőségű és vastagságú gyapjufonalat tökéletesen fest és fehérít I. V. O. Festőde, Oradea.

kiáltással minduntalan összeverődött, a rendőrség gummibotokkal kergette szét. Számos nemzeti szociálista és német nemzeti diákot letartóztattak.

Az Unter den Linden utról kiszorított tömeg a mellékutcákban ismét kisebb csoportokat alakított, amelyeket erős

rendőrosztagok oszlattak fel. Karabélyokkal felfegyverzett rendőrök többször egy másután megtisztították a Friedrichstrassei pályaudvar épületeit, ahova a diákok egyrésze menekült. Mindenkit, aki a rendőrök parancsainak ellenszegült, letartóztattak.

Százötven lejbe fog kerülni az ut a filléres vonaton Bukarestből a Fekete tengerig

BUCURESTI-BUKAREST, június 29. A CFR bevezeti a filléresvonatokat. Az első ilyen vonat Bukarest—Mamaia, a kies Fekete-tengeri fűrdőhely között fog közlekedni és az utasok 150 lejért tehetik meg ezt az utat oda-vissza. Rövidesen más vonalakon is megindulnak a vasárnapi és ünnepi filléres vonatok.

Egy volt orosz gárdatiszt öngyilkossága a bukaresti Károlyparkban

A park kellős közepén játszódozó gyermekek között szíven lökte magát Petrovsky Sándor

Bucuresti-Bukarest, június 29. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap megrendítő öngyilkosság történt a főváros legnépesebb sétaterén, a Károly parkban. Délután öt órakor a járókelők egy magas, negyven év körüli, jólöltözött férfire lettek figyelmesek, aki idegesen az egyik cigarettát a másik után szívta. Időnként egy-egy padra ült és becézte az előtte szaladgáló gyerekeket.

Egyszerre a férfi az ismeretlen katonasírházhoz vezető lépcsőre ugrott, hátravetett még egy pillantást, majd elült a sír körüli virágok kertben. A következő pillanatban revolverdörrenés reszketette meg a levegőt és mire a járókelők odaszaladtak, már holtan találták a földön elterülve, szívében egy pontos kézzel

irányított golyóval.

Az őrség egyik katonája azonnal telefonált a 22-ik kerületi rendőrségnek, amely megállapította, hogy az öngyilkos Petrovsky Sándor ukrainai származású volt orosz gárdatiszt, aki a dohányjövődék irodájában inspektori minőségben volt foglalkoztatva. Az iratokon kívül egy levelet találtak nála, amelyben az irodában történt egy incidensről van szó. Petrovskyknál készpénzben 200 lej volt, azonkívül találtak nála egy doboz cigarettát, egy harmadosztályú vasúti bérletet, egy adóízesési bizonylatot és egy Beszarábiából kapott, orosz nyelven írt levelet. Az öngyilkosság okát a talált irásokból nem lehetett megállapítani.

A zsidók megverték a vasgárdistákat — írja az Universul Tighinából

Sajtóközlemény, melynek minden valószínűség szerint pont az ellenkezője igaz

Bucuresti-Bukarest, június 29. (Az Uj Kelet tud.) Tighinában tegnap este véres uccai verekedés volt, melynek számos sebesültje volt. A tighinai hatóságok eddig még nem tettek részletes jelentést az uccai közelfarcáról és így hivatalos kommunikáció hiányában nem ismerjük részletesen. Ezzel szemben szóról-szóra idézzük az Universul tudósítását, mely a következőképpen hangzik:

„Este 10 órakor, amikor a vasgárdába tartozó három egyetemi hallgató: Savel Constantin, Popescu Gheorghe és Glodeanu Gheorghe az uccán békésen sétáltak, botokkal, késekkel és revolverekkel felfegyverzett zsidó csoport támadta meg őket, véresre verte és eszméletlenül hagyva őket.

Az uccai rendőrszolgák közbeléptek, hogy szétoszlassák a zsidók csoportját, akik pár perc alatt, mintegy háromszázan gyűltek össze. A zsidók azonban

megtámadták a rendőröket és megsebesítették Pohriban Alexe, Călugăru Arsene, Melnic Al. és Mereuta Vasile rendőröket. Legsúlyosabban sérültek meg Glodeanu diák és Mereuta, valamint Melnic rendőrök.

Ekkor Lascu ügyész és dr. Condu-răteanu ügyvéd, akik történetesen éppen az uccán tartózkodtak szintén közbeléptek. Az erőszakoskodók őket is kövekkel hajgálták meg.

Megjegyzendő, hogy a város polgármestere, Balavishi ur és a sziguranca vezetője visszautasították azt a kérést, hogy a sebesültek elszállítására kocsit adjanak. Így járt el Cernăteanu vármegyei prefektus is, jóváhagyva azoknak a zsidóknak a támadását, akiknek nagyrésze kommunista volt.

Igy szól az Universulnak tudósítása, melyből következtetve azonnal megállapíthatjuk, hogy Tighinában minden pontosan ellenkezőképpen történt.

Legújabb sport

Universitatea—Crisana 4:1 (3:0)

Cluj-Kolozsvár, június 29. (Az Uj Kelet tud.) Az érdeklődéssel várt Universitatea—Crisana mérkőzés szerdán délután játszódott le szépszámu közönsé jelenlétében, de egyben a közönségnek legnagyobb csalódást okozva. Mert nemcsak a vendégcsapat mutatott széteső és gyenge játékot, hanem az U. is olyan feltűnően gyenge játékot mutatott, melyet már régen nem láttunk az egyetemi csapattól a kolozsvári pályán.

Enyhítő körülményül azonban be kell tudni az U-nak, hogy Sepi távolléte teljesen demoralizálta a csapatot, mely klasszis irányítója nélkül egyetlen egészséges akciót nem bonyolított le. A centerhiányon az U úgy próbált segíteni, hogy Rosenberget, a Haggibbor egykori nagy csatárát, aki most az egyetemi csapatot trenirozza, állította a center posztjára. Rézi csak pár percig bírta az iramot, de ezalatt is izelítőt adott egészen kivételes technikájából.

Milovi bíró sipjelzésére a következő felállításban állnak fel a csapatok:

Universitatea: Szahmáry, Bulzan—Iancovicu (Sfera)—Gain—Ghilezan—Lazar, Abrudan—Stefanescu—Rosenberg—Stanoiev dr.—Trandafirescu—Surlasiu.

Crisana: Pülök, Szabó II.—Plunariu, Szöke—Karlach—Faur, Budo, Bonaci—Máthé, Ronay, Muresan.

Az U Szahmáryval, a Crisana Rónayval erősítette meg az együttesét. A első percekben erős Crisana támadások indulnak és néhány védelmi hiba után U vereségtől lehetett tartani. Lassan az U is fejlődik és Rosenberg néhány gyors, meglepő trükkel pótolni tudja Sepit. A 8-ik percben Surlasiu beadásából szép vezető gólt rug Rézi (1:0).

A 17-ik percben Surlasiu megszökik és husz méteres hatalmas bombája a kapufáról pattan vissza, rá egy pár percre ugyanolyan sorsra jut Trandafirescu lövése is. A 28-ik percben Ghilezan szép saroklövése talál utat a Crisana kapujába, majd a 33-ik percben kapuelőtti kavardásból Abrudan kaparja be a gólt (3:0).

A gólzón után az U támadása alábbhagy, de a Crisana sem erdőtényes. A második féldőben Szöke lövését Szahmáry szépen védi, majd Surlasiu lövése. A tempó bosszantóan lelanyhul, az U Stanoievvel a center helyén teljesen akcióképtelen, a halvesor is esődöt mond. A Crisana néha szép támadásokat vezet, de a csatársora teljesen gólképtelen. Az U így is sokat portyázik a Crisana kapu előtt, de Surlasiu és Tandafirescu lövéseit balszerencse kíséri. A negyvenketedik percig változatlan az eredmény, amikor Budo balszélső lövését Szahmáry szépen védi, de a kipattanó labdát Máthé begurítja. Az U tempót erősíti és a 44. percben Surlasiu Abrudan szabadrugásából gólt fejel. Az utolsó percben Surlasiu és Tandafirescu lövéseit védi Pülök.

A csapatok között még tartalékosan is klasszissal jobb volt az U. Bár a halvesor tengelyében Ghilezan egészen gyenge volt és Stanoiev második féldőbeni játéka is esődöt mondott. A játékosok közül Szahmáry, Bulzan, a jövevény Gain, Abrudan és Surlasiu mutattak jó játékot. A Crisana Szöke volt a legjobb, Máthé center késlekedik az akciók befecskézésével, Rónay nem illeszkedett be a csatársorba. Milivoi kitűnően bíraskodott.

Románia—Görögország 3:0 (1:0). A román válogatott második mérkőzése sikeresebb volt, bár a gólarány nem hű kifejezője az erőviszonyoknak. Wetzer sérülése miatt a román csapat csatársora Glanczmann—Ciolac—Schwartz—Bodola—Dobay összeállításban állt fel. A gólkat a Ripensia három kreekje: Ciolac, Schwartz és Dobay lőtték.

Felkérem a Haggibbor uszósokoztályának férfitagjait, hogy ma este 7 órakor irodámban, Str. Bratianu 28. alatt megjelenni sziveskedjenek. A Haggibbor elnöke.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai u.) 10. sz. Telefon 9-77.